

Uitwerking

Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de volgende onderwerpen:

Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen

Het Basisnet is een landelijk aangewezen netwerk voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Binnen bepaalde grenzen wordt dit vervoer over weg, binnenwater en spoor gegarandeerd. Het Basisnet heeft betrekking op de rijksinfrastructuur: hoofdwegen (snelwegen), hoofdwaterwegen (binnenwateren) en hoofdspoorwegen (enkele uitzonderingen daargelaten).

Bij wijzigingen van het Basisnet of bestaande Basisnetknooppunten in de regio Zuid-Holland voert de provincie de regie op het inbrengen van de belangen van de regio Zuid-Holland. Het transport van gevaarlijke stoffen over het spoor door binnensteden is een grote risicoveroorzaker waar provincie en gemeenten zelf geen rechtstreekse invloed op hebben. De provincie wenst dat de Rijksoverheid maatregelen neemt die bestaande transportrisico's verlagen. De provincie voert een lobby voor een buitenstedelijke spoorlijn voor het vervoer van gevaarlijke stoffen.

De provincie Zuid-Holland zet samen met gemeenten in onze provincie en andere lagere overheden langs de Brabante route in op maximaal gebruik van de Betuweroute en de aanleg van een goederenlijn tussen Rotterdam en Antwerpen, om op lange termijn de knooppunten rond de risico's van het spoorvervoer in de Drechtsteden te verlichten/op te lossen.

Havengebied Rotterdam

De haven in Rotterdam hoort tot de grootste van Europa. Het Havenindustrieel complex (HIC) beslaat niet alleen de Rotterdamse haven, ook de regio's er omheen zijn verbonden. De ene regio heeft een economische band met en voordeel van het havengebied en een andere regio of gemeente ondervindt enkel milieubeperkingen en overlast door het havengebied.

Aandachtsgebieden rond risicogebieden

In het rijksprogramma Modernisering Omgevingsveiligheid (MOV) zijn de aandachtsgebieden geïntroduceerd. Dit zijn de gebieden rond risicobronnen waar mensen binnenshuis zonder aanvullende maatregelen slachtoffer kunnen worden van gevaren die in deze omgeving op kunnen treden. Bij vergunningverlening aan bedrijven stuurt de provincie aan op een zo veilig mogelijke situatie met oog voor de bestaande leefomgeving. Als een bedrijf zich binnen het risicogebied vestigt of uitbreidt kan de situatie ontstaan dat een aandachtsgebied (verder) buiten het risicogebied komt te liggen. De provincie wil dat de bestaande ruimte om binnen de risicogebieden risicovolle bedrijfsactiviteiten te vergunnen blijft gewaarborgd. Hieronder valt ook de ruimte voor (toekomstige) aandachtsgebieden van bedrijven in het risicogebied. Dit is van belang voor de ruimtelijke ontwikkeling van gemeenten die grenzen aan de risicogebieden.

De provincie zorgt samen met de betrokken partners voor de juiste ruimte voor bedrijven, waarbij de omgevingsveiligheid gewaarborgd dient te worden. De provincie zal een standpunt bepalen welke ruimte geboden wordt voor de vestiging van risicoveroorzakende bedrijven in het havengebied en hoe die afspraken zullen worden vastgelegd.

Concreet houdt dit in dat de provincie regie voert op provinciale en bovengemeentelijke thema's rond omgevingsveiligheid op basis van haar ambities of op verzoek van gemeenten. In het te organiseren platform (zie maatregel 4) worden de signalen voor gewenste of gevraagde regie opgevangen.

Binnen de regio is behoefte aan een sterkere regie van de provincie op het Basisnet-dossier en inbrengen van de Zuid-Hollandse belangen (o.a. van de Drechtsteden) bij de Rijksoverheid. De provincie zal hierin waar mogelijk een regierol invullen.

7.1.3.5 Verkenning naar transities met een impact op omgevingsveiligheid

Wat wil de provincie bereiken?

De komende decennia staat de provincie voor een aantal grote opgaven die gepaard gaan met een aantal transities in de fysieke leefomgeving. Denk daarbij aan de woningbouwopgave, het duurzaam opwekken van energie, het omgaan met de klimaatverandering en de overgang naar een circulaire economie. Deze transities hebben ook effect op de veiligheid van de fysieke leefomgeving. Welk effect dat is, is in de meeste gevallen nog niet bekend. Om invulling te kunnen geven aan de ambitie

'Een gezond en veilig Zuid-Holland' is meer kennis over de veiligheidseffecten van deze transitie nodig. De provincie faciliteert één of meerdere verkenningen om deze veiligheidsconsequenties beter in beeld te krijgen. Bij voorkeur sluit de verkenning waar mogelijk aan of bouwt verder op bestaande onderzoekslijnen van de rijksoverheid, gemeenten, veiligheidsregio's, bedrijven of andere provinciale programma's. Daarmee wordt ook integratie van het omgevingsveiligheidsbelang in bestaande onderzoeken mogelijk.

Rolkeuze

Presterend

Uitwerking

Er wordt gedacht aan de volgende onderwerpen, mogelijk gecombineerd in één of meer verkenningen:

De veiligheidsimpact van de energietransitie op de lange termijn

Met dit onderzoek wordt middels een scenarioanalyse in beeld gebracht hoe de productie, opslag en het transport van gevaarlijke stoffen via de verschillende modaliteiten als gevolg van de energietransitie in de komende 20 jaar zal veranderen binnen de provincie. Tevens wordt in beeld gebracht wat de veiligheidsconsequenties van deze scenario's zullen zijn, in de vorm van ruimtebeslag (aandachtsgebieden) die deze activiteiten met zich meebrengen. Het onderzoek is bedoeld als basis voor provinciaal omgevingsveiligheidsbeleid voor de toekomst. Het onderzoek zal daarom ook een eerste duiding moeten geven van de mogelijke implicaties van de energietransitie voor omgevingsveiligheidsbeleid.

De veiligheidsimpact van de geplande woningbouwopgave

Zuid-Holland staat voor een grote opgave. Tot 2030 moeten 150.000 woningen gebouwd worden, en tussen 2030 en 2040 aanvullend nog 60.000 woningen. Deze opgave staat niet op zichzelf. De bouw van woningen combineren met andere vraagstukken biedt de kans om daarbij een gezonde, sociale en duurzame leefomgeving te realiseren. Door bij de locatiekeuze vroegtijdig rekening te houden met veiligheid en de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van veiligheid kan de schaarse ruimte in Zuid-Holland optimaal benut worden.

Met deze verkenning wordt de geplande woningbouwopgave (situatie 2040) geplot op de huidige en toekomstige omgevingsveiligheidsrisico's (inclusief energietransitie). Op die manier wordt een beeld verkregen van waar uit veiligheidsoogpunt in de toekomst de knelpunten worden verwacht. Deze informatie kan input leveren voor een gezamenlijke aanpak tussen gemeenten en provincie.

De veiligheidsimpact van de energietransitie op de korte/middellange termijn

De provincie Zuid-Holland is bevoegd gezag voor bedrijven die enerzijds fossiele bronnen geschikt maken voor gebruik (raffinaderijen) en anderzijds fossiele energie gebruiken. Via vergunningverlening kan de provincie invloed uitoefenen op de veiligheid van deze activiteiten. Met dit onderzoek wordt voor de bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is in het kader van de omgevingsvergunning voor milieubelastende activiteiten in beeld gebracht hoe hun huidige energievoorziening eruit ziet en op welke wijze zij over denken te schakelen naar duurzame energie. Vervolgens wordt in beeld gebracht wat de veiligheidsconsequenties van deze overschakeling zijn.

Dit programmaonderdeel zal in samenhang met programmaonderdeel 3.3 – Duurzaam energie- en grondstoffsysteem in de industrie, opgepakt dienen te worden.

De versnippering van (regionale) bedrijventerreinen

Door schaalverkleining en het afbouwen van de (traditionele) koolwaterstoffenchemie wordt ook op bedrijventerreinen in Zuid-Holland verwacht dat grote bedrijven (met één omgevingsvergunning) verdwijnen en worden vervangen door kleinere bedrijven met een kortere levenscyclus, die deels vergunningplichtig zijn en deels zullen bestaan uit meldingsplichtige activiteiten. De veiligheidssituatie kan daarmee onoverzichtelijker worden en mogelijk lastiger te beïnvloeden. In nauwe samenwerking met Economische Zaken wordt verkend in hoeverre deze trend zichtbaar is en welke effecten deze transitie van bedrijventerreinen kan hebben op de veiligheid op en rond de bedrijven.

Concreet houdt dit in dat de provincie het uitvoeren van de verkenning coördineert en wanneer nodig optreedt als opdrachtgever. De opdracht van de verkenning wordt geformuleerd in samen-

spraak met belanghebbenden. De provincie zal daarbij zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande verkenningen en via cofinanciering bijdragen aan de uitvoeringskosten van de verkenning. De resultaten van de verkenning worden gedeeld met de belanghebbenden en dragen bij aan de beleidsontwikkeling van provincie en gemeenten voor Omgevingsveiligheid.

7.1.3.6 Visieontwikkeling op bestaande combinaties tussen risicobron en zeer kwetsbare gebouwen

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie werkt aan blijvende aandacht voor veiligheid en verbetering van de veiligheid waar mogelijk. Met de komst van de Omgevingswet wordt een risicobeleid met aandachtsgebieden geïntroduceerd. Bovendien wordt er een nieuwe categorie 'zeer kwetsbare gebouwen' in het beleid opgenomen. Zeer kwetsbare gebouwen zijn gebouwen voor mensen die zichzelf niet op tijd in veiligheid kunnen brengen. Voorbeelden hiervan zijn basisscholen, plekken voor kinderopvang en ziekenhuizen. Dit nieuwe beleid geldt echter alleen voor nieuwe situaties.

Rolkeuze

Presterend

Uitwerking

Bestaande situaties zijn rechtsgeldig aanwezig conform het overgangsrecht. De vraag is echter of de nieuwe inzichten die ten grondslag liggen aan het nieuwe beleid, niet ook een herziening van de bestaande situaties rechtvaardigen. Meer concreet houdt het nieuwe beleid een extra bescherming in van nieuw te bouwen zeer kwetsbare gebouwen (ZKG) binnen brand- en explosie aandachtsgebieden. Voor bestaande zeer kwetsbare gebouwen geldt deze extra bescherming niet. Hoewel het vanuit het overgangsrecht niet nodig en mogelijk is extra eisen te stellen aan bestaande zeer kwetsbare gebouwen, is het vanuit veiligheidsoogpunt verdedigbaar ook voor deze bestaande zeer kwetsbare gebouwen op termijn te streven naar een vergelijkbaar veiligheidsniveau als voor nieuwe zeer kwetsbare gebouwen.

Op dit moment is niet bekend hoeveel zeer kwetsbare gebouwen binnen een brand- of explosieaandachtsgebied van een risicobron zijn gelegen. De provincie wil gemeenten stimuleren om een visie te ontwikkelen (bijvoorbeeld in hun omgevingsvisie) op de omgang met bestaande zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden. Zeer kwetsbare gebouwen die in brand- of explosie aandachtsgebieden van meerdere risicobronnen zijn gelegen (cumulatie) zouden hierin prioriteit kunnen krijgen.

Concreet houdt dit in dat de provincie een inventarisatie wil uitvoeren van de aanwezige zeer kwetsbare gebouwen binnen brand- en explosie aandachtsgebieden om zicht te krijgen op deze problematiek. Nadat de omvang van de problematiek bekend is, kunnen zo nodig voor deze problematiek bestuurlijk verschillende oplossingsrichtingen in beeld worden gebracht en worden gekozen.

De provincie draagt zorg voor een verkenning op dit thema en indien gewenst voor het ontwikkelen van handvatten, waarmee in de toekomst bescherming van mensen in bestaande zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden geoptimaliseerd kan worden.

De besluitvorming over deze oplossingsrichtingen zal uiteindelijk naar verwachting op verschillende bestuurlijke tafels liggen. In dit programma wordt daarom vooralsnog alleen de eerste stap uitgevoerd: de inventarisatie van bestaande zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden. Op basis van deze eerste stap kunnen gemeenten zelf een visie ontwikkelen over hoe om te gaan met deze situaties.

7.1.4.1 Beschermen en beheren van het bodem- en grondwatersysteem

Wat wil de provincie bereiken?

Beschermen en beheren van het bodem-grondwatersysteem:

- Uitvoeren overgangsrecht (VTH-taak) Wet bodembescherming/Omgevingswet door mandatering aan Omgevingsdienst en opdrachtverlening aan de Omgevingsdiensten;
- Uitvoeren restopgave spoedlocaties bodemverontreiniging;
- Uitvoeren maatregelen ter verbetering van de grondwaterkwaliteit, vastgelegd in het waterprogramma;

- Samenwerken met andere overheden op de thema's diffuse verontreinigingen en zeer zorgwekkende stoffen en nieuwe stoffen;
- Bevorderen dat in ruimtelijke plannen de kansen voor de aanpak van bodem- en grondwaterverontreiniging worden meegewogen als onderdeel van de 3D-Ruimtelijke Ordening.

Rolkeuze

Rechtmatig

Uitwerking

Voor het uitvoeren van het overgangsrecht en van de restopgave spoedlocaties ligt de nadruk op regisseren en reguleren. Voor het verminderen van diffuse verontreinigingen, Zeer Zorgwekkende Stoffen en nieuwe stoffen is primair een faciliterende rol voorzien. Het gaat vooral op het signaleren (beleidsmonitoring) en investeren in kennisinfrastructuur. Afhankelijk van de casus en omstandigheden van een vraagstuk kan een andere rol van de Provincie gewenst zijn.

Het tegengaan van bodem- en grondwaterverontreiniging als onderdeel van ruimtelijk planvorming, valt vooral onder het kwadrant stimuleren.

Sinds de invoering van de Omgevingswet (Ow) zijn de taken van de provincie veranderd in het kader van het bodembeheer. De provincie blijft bevoegd gezag voor het overgangsrecht Wbb en voor de bodemtaken bij complexe bedrijven. De omgevingsdiensten voeren deze bevoegd-gezag-taken uit. De provincie stuurt dit aan via mandaatbesluit, VTH nota en opdrachtverlening.

Historische bodemverontreinigingen met onaanvaardbare risico's zijn op basis van de Wet Bodembescherming en onder regie van de provincie in de voorgaande periode versneld aangepakt. Er resteert nog een opgave van ongeveer 45 locaties. De meesten hiervan zijn al in uitvoering maar langlopend. Monitoring van de saneringsvoortgang is voldoende. Voor een aantal locaties is de uitvoering nog niet gestart of stagneert de voortgang. Over deze locaties worden afspraken gemaakt met partijen, en zijn investeringen nodig om uitvoering van de grond te krijgen.

7.1.4.2 Nazorg stortplaatsen in het kader van de Wet Milieubeheer

Wat wil de provincie bereiken?

Uitvoer van nazorg van stortplaatsen:

- Voorbereiding uitvoering nazorg bij te sluiten stortplaatsen en beoordeling nazorgplannen;
- Vaststellen doelvermogens ter bestrijding van nazorgkosten;
- Overdracht van te sluiten stortplaatsen naar provincie;
- Uitvoer nazorgactiviteiten op gesloten stortplaatsen ter bescherming van het milieu;
- Vergunningverlening en VTH-taak voor activiteiten op en bij gesloten stortplaatsen.

Rolkeuze

Rechtmatig

Uitwerking

Voor te sluiten stortplaatsen worden door de exploitanten nazorgplannen opgesteld. Deze worden door de provincie op basis van een provinciale beleidsregel beschikt (Beleidsregel voor toepassing van de IPO checklist voor stortplaatsen en baggerdepots 2022).

Op basis van deze beschikking wordt de nazorgheffing aan de exploitant opgelegd (Verordening nazorgheffing gesloten stortplaatsen provincie Zuid-Holland 2022).

Als de exploitant alle (nazorg)voorzieningen heeft aangebracht, voert de provincie een eindinspectie uit. Bij een positieve uitslag volgt de sluitingsverklaring en wordt de stortplaats formeel overgedragen aan de provincie (Wet Milieubeheer).

Op gesloten stortplaatsen wordt de nazorg door de provincie uitgevoerd. Het gaat hier om controle, monitoring en vervanging van nazorgvoorzieningen. De kosten worden betaald uit het nazorgfonds (Verordening provinciaal fonds nazorg gesloten stortplaatsen Zuid-Holland).

Dit fonds wordt gevuld door de exploitanten van de stortplaatsen. De nazorgkosten berekent de provincie aan de hand van het nazorgplan. De afdracht van nazorgkosten geldt overigens niet voor

baggerdepots die bij Rijkswaterstaat in beheer zijn, aangezien deze na sluiting onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat blijven vallen.

Ter bescherming van de nazorgvoorzieningen en voor een goede uitvoering van de nazorg zijn in de Omgevingsverordening regels opgenomen. Gesloten stortplaatsen zijn aangewezen als gebieden waar beperkingen gelden. Activiteiten zijn verboden of vergunningsplichtig (maatwerkvoorschriften), of er geldt een meldingsplicht voor.

7.1.4.3 Optimaal benutten en beheren van de bodem en ondergrond

Wat wil de provincie bereiken?

Optimaal benutten en beheren van de bodem en ondergrond:

- Duurzaam positioneren, beheren en afbouwen van winningsfuncties, opslagfuncties en transportfuncties;
- Beheren van de natuurlijke en antropogene waarden van de ondergrond;
- Bevorderen van 3D-Ordening als instrument van 'Water en Bodem Sturend' (WBS) in ruimtelijke planprocessen.

Rolkeuze

Rechtmatig

Uitwerking

Het gaat erom 3D-Ordening als instrumentarium van 'Water en Bodem Sturend (WBS)' standaard en structureel onderdeel te laten worden van alle relevante ruimtelijke planprocessen in Zuid-Holland. In het kader van de Omgevingswet worden tussen provincies, omgevingsdiensten, waterschappen en gemeenten afspraken gemaakt over samenwerking en een nieuwe rolverdeling bij het realiseren van een duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond. In elk omgevingsplan dient als uitwerking van de lagenbenadering in de praktijk' twee kaarten toe te worden toegevoegd: één met het (natuurlijk) watersysteem en één met het (natuurlijk) bodemsysteem. Vervolgens dient ook een toelichtende paragraaf bij die twee kaarten te voegen, waarmee wordt verwoord en verbeeld wat WBS betekent voor de (on)mogelijkheden van beoogd ruimtelijk plan cq. beoogde gebiedsontwikkeling.

Beleidsdoel 7-2 Bevorderen recreatie, duurzaam toerisme en sport

7-2 Bevorderen recreatie, duurzaam toerisme en sport

De provincie draagt bij aan een gezonde levensstijl van haar inwoners. Dit doet ze door het aanmoedigen van voldoende en gevarieerde aanbod van sport- en recreatievoorzieningen. De provincie wil voldoende (groene) openbare ruimte om in te verblijven en te bewegen. Dit zowel binnen als buiten de stad. De provincie wil dat zoveel mogelijk inwoners meedoen aan sporten en kunnen recreëren in hun vrije tijd. En dit dan vooral in en dicht bij de woonomgeving ('om de hoek'). Het doel van de provincie is dat mensen meer naar buiten gaan om te ontspannen, bewegen of sporten.

Recreatie, toerisme en sport zijn belangrijk voor brede welvaart. Ze dragen bij aan een gelukkig en gezond leven, de regionale economie en instandhouding/verbreding van de voorzieningen in de buurt. Veel bezoekers die zich op 1 plek verzamelen of in kwetsbare gebieden komen, kunnen problemen veroorzaken. Dit kan leiden tot een slechte ervaring voor bezoekers en bewoners. Maar ook tot schade of verstoring van de natuur, een te hoge belasting voor het milieu, of verkeersproblemen. De provincie wil dat toerisme en recreatie in balans zijn met de omgeving. Ze wil dat toerisme en recreatie - met alle voor- en nadelen - uiteindelijk bijdragen aan het welzijn van de mensen.

Maatregelen van 7-2 Bevorderen recreatie, duurzaam toerisme en sport

7.2.1.1 Beheer en ontwikkeling recreatiegebieden

Wat wil de provincie bereiken?

Goed ontwikkelde en beheerde recreatiegebieden die aansluiten op de wensen van de diverse bezoekers. Waar mogelijk worden recreatiegebieden ook ingezet om bij te dragen aan andere opgaven van de provincie, zoals biodiversiteit, waterberging en meer bos en bomen.

Rolkeuze

Presterend

Uitwerking

Voor beheer en ontwikkeling van recreatiegebieden in provinciaal eigendom zijn er samenwerkingsovereenkomsten. Deze gebieden worden beheert op het niveau schoon, heel en veilig. Voor andere recreatiegebieden verstrekt de provincie meerjarige beheersubsidies. Ook voor de kwaliteitsverbetering van deze gebieden wordt subsidie verstrekt. Om te kunnen volgen of de recreatiegebieden voldoen aan de behoefte van bezoekers worden het gebruik en de waardering van de recreatie- en natuurgebieden in Zuid-Holland gemonitord.

7.2.1.2 Bevorderen Groenparticipatie

Wat wil de provincie bereiken?

Bevorderen groenparticipatie

De provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten door middel van het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving en het stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Rolkeuze

Samenwerkend

Uitwerking

Groenparticipatie draagt bij aan de gezondheid, leefbaarheid en aan het woon- en vestigingsklimaat van Zuid-Holland. In Zuid-Holland staan de groene ruimte en de biodiversiteit onder druk. Door het vergroten van de band tussen mens en natuur wordt de beleving van en het maatschappelijk draagvlak voor groen versterkt.

Met de decentralisatie van het natuurbeleid heeft de provincie een belangrijke rol in het groenbeleid en de groenbeleving. Betrokkenheid en draagvlak van burgers bij dit groen zijn hierbij van groot belang. Kennis van en/of ervaring in natuur en biodiversiteit dragen bij aan de groenbeleving. Bij natuurkennis en -beleving vormen kinderen een aparte doelgroep (onder het motto 'jong geleerd, oud gedaan'). Groene vrijwilligers zijn belangrijk voor het beheer en beleefbaarheid van het Groen. Hiervoor is soms specifieke kennis en/of zijn materialen nodig. Het groen komt dichterbij huis doordat de provincie werkt aan een beleefbare en beweegvriendelijke groene leefomgeving.

7.2.1.4 Ontwikkelen recreatief netwerk en beheer routestructuren

Wat wil de provincie bereiken?

De mogelijkheden voor lopen, fietsen, paardrijden en varen vergroten, zowel binnen als buiten recreatiegebieden. De kwaliteit van recreatieve routes, waaronder de bewegwijzering en digitale vindbaarheid, verbeteren en op peil houden. Een recreatief netwerk realiseren door aantrekkelijke gebieden, bestemmingen en woongebieden te verbinden, waarbij de toegankelijkheid en belevingswaarde van natuur, landschap, water, erfgoed, historische stads- en dorpskernen, het agrarisch gebied etc. binnen dit netwerk worden verbeterd.

Rolkeuze

Presterend

Uitwerking

Aan eenduidig routebeheer wordt o.a. invulling gegeven door de samenwerking tussen de verschillende route-eigenaren te organiseren. Verder wordt er subsidie verstrekt voor boerenlandpaden en aan landelijke organisaties (Landelijk Fietsplatform, Wandelnet) die routes verzorgen. Daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar de kwaliteit van routenetwerken en ontbrekende schakels hierin en zijn er subsidies voor kwaliteitsimpulsen. Ook wordt er onder andere beleid ontwikkeld en/of geactualiseerd voor voet- en fietsveren, mountainbikeroutes en Groene Haltes.

7.2.1.5 Stimuleren Sport en Bewegen

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie wil dat inwoners meer sporten en bewegen omdat dat gezond is, zowel fysiek als mentaal, en omdat sporten en bewegen leuk is. De provincie richt zich op vormen van sport en bewegen in de buitenlucht die niet in verenigingsverband worden uitgevoerd.

Rolkeuze

Presterend

Uitwerking

Om sport en bewegen te stimuleren is het niet alleen belangrijk om te zorgen dat de openbare ruimte uitnodigt tot meer bewegen, er zijn ook activiteiten en voorzieningen nodig die mensen stimuleren en uitdagen om meer te bewegen en te sporten en die de drempel om dit te doen verlagen. De provincie ondersteunt initiatieven die sport en bewegen stimuleren met subsidieregelingen, met focus op doelgroepen die qua bewegen achterblijven zoals tienermeiden, mensen met een beperking en mensen met een lage sociaaleconomische status. De provincie organiseert jaarlijks een verkiezing van het beste beweeginitiatief.

De provincie helpt gemeenten bij een betere spreiding van sportaccommodaties, bijvoorbeeld met verkennend onderzoek.

7.2.2.1 Bevorderen duurzame toeristische bestemmingen

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie wil dat recreatie en toerisme een positieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid in een gebied. De provinciale inzet richt zich op duurzame bestemmingen, waarbij de economische, sociaal-maatschappelijke en ecologische impact met elkaar in balans zijn. Dit vraagt een bredere benadering en een samenhangende aanpak van bestemmingsmanagement met o.a. een (regionaal) afwegingskader voor nieuwe ontwikkelingen. De provincie ondersteunt regionale partners, zoals gemeenten en CMO/DMO's daarbij. Toerisme draagt daarmee in positieve zin bij aan de versterking van lokale waarden, de leefbaarheid, de economie en het milieu. De vraag naar recreatieve mogelijkheden in Zuid-Holland neemt toe. Daarnaast is er een stevige groei van het toerisme te verwachten.

Rolkeuze

Samenwerkend

Uitwerking

Toerisme is van belang voor de regionale economie, leefbaarheid in kernen, instandhouding van voorzieningen en culturele of natuurlijke waarden, voor werkgelegenheid en het welzijn van inwoners (brede welvaart, ontspanning etc.). Toerisme is een samengesteld product, bestaande uit vervoer, verblijf en vermaak. Het onderdeel vermaak komt uit de omgeving (water, natuur, cultuur, erfgoed, sport, gezondheid etc.). Dit betreft een wederkerige relatie. De komende jaren is een forse groei van het toeristisch bezoek te verwachten, wat extra druk op bestemmingen met zich mee kan brengen.

De provincie wil de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid van Zuid-Holland vergroten door projecten te ondersteunen waarbij de belangen van bewoners, bezoekers, bedrijven en omgeving met elkaar in evenwicht zijn. Een gezonde balans vraagt enerzijds om het beperken van de negatieve effecten en anderzijds om het vergroten van de positieve effecten. Het draait om recreatie en toerisme dat iets toevoegt aan de plek en haar inwoners. Door het verkrijgen van meer kennis en inzichten over de impact van recreatie en toerisme, kan er meer gerichte sturing plaatsvinden op toeristische ontwikkelingen en bezoekersstromen in een gebied. Daarnaast wil de provincie bestemmingen met (potentiële) overdruk ondersteunen om deze stressbestendiger te maken, positieve voorbeeldprojecten stimuleren, de beleefbaarheid van het landelijk gebied vergroten en nieuwe businessmodellen en concepten voor agrotourisme bevorderen.

De provincie stimuleert identiteitsgebonden, toekomstbestendige ontwikkelingen die bijdragen aan de beleefbaarheid van de natuurlijke en culturele waarden van het landelijk gebied. Met daarbij aandacht voor het behouden en versterken van het bestaande (verblijfs)recreatieve aanbod. Op

bestemmingen waar de draagkracht aantoonbaar onder druk staat, ondersteunt de provincie de betrokken partijen met maatregelen voor bezoekersmanagement. Dit kan gericht zijn op het stressbestendiger maken van bestemmingen door de capaciteit te vergroten (of te verkleinen), het wegnemen van knelpunten, zonering, spreiding van bezoekers in ruimte en tijd, extra voorzieningen, vraagsturing, gedragsbeïnvloeding etc. Dit mede om te voorkomen dat piekdruk een structureel karakter krijgt. De aanpak zal voor iedere bestemming anders zijn en vraagt maatwerk. De provincie kan hierin ondersteunen met kennis, kunde en middelen.

Om proactief te kunnen handelen is het wenselijk om beter zicht te krijgen op de integrale impact van toerisme, bij voorkeur tot op gemeentelijk niveau. De provincie investeert daarom samen met regionale en landelijke partners in goede data en praktische experimenten (o.a. gekoppeld aan concrete maatregelen voor bezoekersmanagement), maar ook in de doorvertaling daarvan. Daarmee kan er op de middellange termijn meer gerichte sturing plaatsvinden op bezoekers in een gebied. Doel is om daarbij een sterkere samenhang te krijgen tussen de opgedane kennis en inzichten en de vertaling ervan naar bestemmingsmanagement en beleidsontwikkeling. De provincie is ook betrokken bij netwerken en overleggen die hieraan bijdragen.

Toerisme kan met deze aanpak een bijdrage leveren aan de grotere (transitie)opgaven voor een toekomstbestendig en vitaal landelijk gebied (zoals bijvoorbeeld in het Groene Hart). Op plekken met toeristische potentie en ontwikkelruimte kan recreatie en toerisme de leefbaarheid van een gebied versterken. Bovendien kunnen deze gebieden bijdragen bij het beter spreiden van recreanten en toeristen in de provincie. Zo kan het vrijetijdsdomein zorgen voor neveninkomsten voor de agrarische sector, ondersteunen in behoud van het voorzieningenniveau, behoud of versterking van landschappelijke en cultuurhistorische waarden met verdienmodel om deze waarden in stand te houden.

7.2.2.2 Omvormen recreatieparken

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie wil het bestaande verblijfsrecreatieve aanbod behouden voor recreatief gebruik. Permanente bewoning van recreatiewoningen en het toevoegen van tweede woningen beschouwt de provincie daarom als onwenselijke ontwikkelingen. Beide ontwikkelingen zorgen ervoor dat de vitaliteit van een park, en daarmee mogelijk ook de vitaliteit van haar omgeving, onder druk komen te staan.

De provincie kent een aantal parken waar het toeristisch recreatieve perspectief niet meer aanwezig is. Op een aantal van deze parken wordt een geruime tijd in een groot deel van de eenheden permanent gewoond. In essentie hebben deze parken geen toeristische functie meer en is er geen of nauwelijks toeristisch recreatief perspectief. Wanneer dit kantelpunt is bereikt biedt het afwegingskader (opgenomen als toelichting op verordening artikel 7.45g) het handvat om permanente bewoning te doordenken. Met het afwegingskader ontstaat er een transparante en objectieve afweging, zodat er per park op een zorgvuldige wijze maatwerk kan worden geboden. De provinciale richt zich daarbij op goede ruimtelijke ordening.

Rolkeuze

Rechtmatig

Uitwerking

Voor verblijfsrecreatieparken met een omvang van 12 woningen of meer zijn regels opgenomen in de Omgevingsverordening. Deze regels zijn gericht op het uitsluiten van permanente bewoning. Verblijfsrecreatieparken die zijn uitgezonderd staan opgenomen in 'bijlage IX, onder Aa' van de verordening.

Gemeenten kunnen namens recreatieparken een verzoek indienen voor het doorlopen van het afwegingskader. Het is dan ook een voorwaarde dat de betreffende gemeente achter de functiewijziging staat. Deze uitzondering geldt niet voor individuele gevallen, maar voor het park in hun geheel.

Op basis van het afwegingskader, wat is opgenomen als toelichting op de Omgevingsverordening, kunnen Gedeputeerde Staten een voorstel doen aan Provinciale Staten om parken wel of niet op te nemen in 'bijlage IX, onder Aa'. Het uiteindelijke besluit om het park op te nemen ligt bij Provinciale Staten.

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering

7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering

Beperken maatschappelijke kosten door bodemdaling

De provincie zet zich in om klimaatverandering tegen te gaan. Ze werkt aan het verminderen van de CO₂-uitstoot en bodemdaling in de Veenweidegebieden volgens de afspraken uit het Klimaatakkoord, onderdeel land- en landgebruik. In Veenweidegebieden moet 1 Mton CO₂ worden bespaard in 2030. Het Zuid-Hollandse aandeel in de opgave wordt ingeschat op 21%, ofwel: 0,21 Mton. De provincie werkt hierbij samen met agrariërs, mede-overheden en maatschappelijke partijen in de veenweidegebieden via een gebiedsgerichte aanpak in het kader van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied. Hierbij is zij zich ervan bewust dat de keuzes die ze maakt om bodemdaling te remmen, het watersysteem en landgebruik onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Ook is verdere kennisontwikkeling en beleidsvorming nodig. In overleg met de mede-overheden, maatschappelijke partijen, kennisinstituten en andere partijen werkt de provincie hieraan.

Klimaatadaptatie

Het klimaat verandert. Het wordt warmer, er is meer kans op een extreme regenbui, op een hittegolf en op een lange droge periode. De zeespiegel stijgt en als gevolg daarvan neemt de kans op een overstroming toe. Door lange droogte daalt de bodem. Zuid-Holland is kwetsbaar voor klimaatverandering door zijn ligging aan zee en door zijn lage ligging. De snelheid waarmee klimaatveranderingen zich manifesteren (extreme buien, droogte, hitte, zeespiegelstijging, bodemdaling) neemt nog altijd toe.

De provincie wil dat Zuid-Holland een fijne plek blijft om te werken, wonen en recreëren, ook als omstandigheden veranderen. Daarom neemt de provincie nu maatregelen om ons voor te bereiden op klimaatopgaven als weersextremen (hitte, droogte, wateroverlast, overstromingen), zeespiegelstijging en bodemdaling. Samen met waterschappen, gemeenten en het Rijk zorgt de provincie voor een klimaatbestendig en waterrobuust ingerichte provincie in 2050. Niet alleen om schade en overlast te beperken, maar ook vanuit haar ambitie te streven naar een gezonde, groene leefomgeving, een aantrekkelijk vestigingsklimaat, goede bereikbaarheid en een veerkrachtige innovatieve economie.

De inzet van de provincie is om de overgang naar een klimaatbestendige provincie onlosmakelijk onderdeel uit te laten maken van het gehele provinciale beleid en de praktijk. Klimaatadaptatie is een dwarsdoorsnijdend thema dat vele beleidsterreinen raakt. Denk aan infrastructuur, landbouwtransitie, natuur, stedelijke ontwikkeling, etc. Op al deze terreinen zet de provincie in op de bescherming van mensen, leefomgeving en economie, tegen de gevolgen van overstromingen en extreem weer. Bijvoorbeeld door het stimuleren van innovatieve oplossingen voor waterberging en voorkomen van hittestress in stedelijk gebied. Ook werkt de provincie aan een duurzame zoetwatervoorziening waarbij vraag en aanbod in balans zijn, en aan het voorbereiden van onze natuur en economie op de klimaatverandering.

De inzet van de provincie is tevens om bij ruimtelijke ontwikkelingen (nieuw of in bestaand bebouwd gebied) de betrokken partijen de risico's als gevolg van de klimaatopgaven expliciet mee te laten wegen bij de locatiekeuze of inrichting van het gebied. Daarbij maakt de provincie in ieder geval gebruik van de uitkomsten van de klimaatstresstesten die overheden hebben uitgevoerd (volgens de afspraken uit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie). Op die manier wordt bij nieuwe ruimtelijke projecten rekening gehouden met de impact van klimaatverandering en kan het risico op schade en slachtoffers voor zover dat redelijkerwijs haalbaar is, worden beperkt. Centraal vertrekpunt daarbij is dat de provincie meer ruimte bieden aan het water, natuurlijke processen, en groen. Dit uitgangspunt draagt tevens bij aan andere opgaven als een gezonde leefomgeving, bescherming van de natuur en de verhoging van biodiversiteit.

Door beleid tijdig aan te passen, maakt de provincie tevens gebruik van kansen om adaptieve maatregelen mee te nemen in al geplande ruimtelijke projecten of ontwikkelingen, bijvoorbeeld op gebied van beheer en onderhoud van de eigen bezittingen als gebouwen, wegen en infrastructuur. Hiermee kan de provincie geld slimmer inzetten en bespaart ze kosten, beperkt ze schade en overlast, en geeft het goede voorbeeld.

Maatregelen van 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering

7.3.1.1 Beperken bodemdaling in stedelijk gebied

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie faciliteert activiteiten gericht op het versterken van de kennisbasis over bodemdaling: voor het begrijpen van- en omgaan met de fysieke bodemdaling, de effectiviteit van maatregelen en de ondersteunende veranderaanpakken (sociaal, regels, financiering, grond) instrumenten en verdienmodellen (natte teelten/functionaliteiten, keten, kpi's) en het delen, borgen en ontsluiten van de kennis en ervaring die wordt opgedaan. Dit gebeurt door:

- Het Nationaal Onderzoeksprogramma Broeikas Vensteden (NOBV), dat volgens afspraken in het Klimaatakkoord, samen met partners en partijen wordt opgetuigd. Het NOBV zorgt voor de uitvoering en monitoring van onderzoek en pilots.
- Het Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen (KBF) en de onderliggende kennisexpedities op (wisselende) specifieke thema's, zoals nieuwbouw, funderingen, grondwaterpeilbeheer, geo-informatie, governance, broeikasgassen, waterinfiltratiesystemen, natte teelten en lichte ophoogmaterialen. Het KBF zet zich in om kennis en kennisvragen te delen, verbinden, ontsluiten als kennishub en bodemdalingssloket.
- De Regiodeal Bodemdaling Groene Hart, van acht regionale overheden met het Rijk, waarin overheden, kennisinstellingen, (agrarische) ondernemers en bewoners samenwerken aan een aanpak voor het omgaan met bodemdaling in zowel de stad als het land. Dit gebeurt door innovatieve projecten uit te voeren en slim samen te werken.
- Het Platform Slappe Bodem (PSB), een samenwerking van lokale en regionale overheden, die een netwerk faciliteert, bewustwording genereert en bodemdaling agendeert binnen diverse nationale beleidsvelden en agenda's.

Rolkeuze

Samenwerkend

Uitwerking

Daarnaast faciliteert de provincie diverse andere projecten en programma's - die soms (deels) onderdeel uitmaken van NOBV of Regiodeal en soms eigen traject volgen, zoals:

- De proefboerderijen "Veenweide Innovatie Centrum" en de "Hoogwaterboerderij"
- Valuta voor Veen,
- Klimaatlim Boeren
- De teelt, verwerking en ketenontwikkeling van natte teelten in verbinding met circulair bouwen.
- Waterpark (onderdeel Zuid-Hollandse Voedselketen).

7.3.1.2 Gebiedsaanpakken veen

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie faciliteert en/of stimuleert diverse gebiedsaanpakken waarin, samen met de gebiedspartijen en andere partners, gewerkt wordt aan integrale benadering, verkenning en aanpak van de opgave(n), waarbij ook ingezet wordt op verbinding en afstemming met de Regionale Veenweide Strategie. Dat gebeurt onder meer in:

Het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP-VP). Het IBP wil verkennen wat op strategisch niveau nodig is voor verandertrajecten in veenpolders. In het Utrecht-Hollandse veenweidegebied start het IBP daarom zes veranderpilots die via verschillende invalshoeken gebiedsgericht werken aan een verandering van het landgebruik / de wijze van landbouw / een sociale transitie gericht op een integrale polderaanpak. In Zuid-Holland betreft dit de gebieden:

- Krimpenerwaard ("Trots op Krimpenerwaard"),
- Kagerplassen
- Alblasserwaard ("Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling").

Andere gebiedsaanpakken zoals in het (Rest)Veengebied Zuidplaspolder, een zogenoemd "knikpunt-gebied" dat tegen de fysieke en financiële grenzen van blijven meebewegen met doorgaande bodemdaling aanloopt.

Rolkeuze

Presterend

7.3.1.3 Regionale Veenweide Strategieën, Nationaal Veenplan en Gebiedsaanpakken

Wat wil de provincie bereiken?

De provincie leidt het opstellen van de Regionale Veenweide Strategie (gericht op 2030), op basis van gebiedsaanpakken in de Krimpenerwaard, Alblasserwaard en Nieuwkoop en in Gouwe Wiericke, Rijn en Veenstreek, Kagerplassen, MiddenDelfland en (Rest)Veengebied Zuidplaspolder. Het zwaartepunt van de provinciale inzet ligt (vooralsnog) bij de eerst genoemde drie gebieden omdat daar de snelst dalende aaneengesloten gebieden liggen en (in Nieuwkoop) een koppeling met stikstof reductie opgave is.

Rolkeuze

Presterend

Uitwerking

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de provincie de regie neemt om in 2020 – samen met grondgebruikers (onder andere agrariërs), maatschappelijke actoren, bewoners en medeoverheden – per veenweidegebied een conceptprogramma (regionale veenweide strategie) op te leveren. Hierin komt te staan hoe de doelstelling voor 2030 uit het Klimaatakkoord wordt behaald (1 Mton CO2-eq reductie).

Daarnaast levert de provincie input voor het Nationaal Veenplan (met doorkijk naar 2050). De Regionale Veenweide Strategieën vormen de kern van het Veenplan. De regering stelt het Veenplan op samen met andere stakeholders, waaronder provincies, waterschappen, gemeenten, de agrarische sector, de recreatiesector, natuur- en milieuorganisaties en kennisinstellingen. Het Nationaal Veenplan moet inzicht bieden in handelingsperspectieven voor de veenweideproblematiek, waarna de stakeholders uitwerking hieraan geven op gebiedsniveau. Het Nationaal Veenplan moet gereed zijn in het voorjaar van 2020.

De provincie faciliteert en/of stimuleert diverse gebiedsaanpakken waarin, samen met de gebiedspartijen en andere partners, gewerkt wordt aan integrale benadering, verkenning en aanpak van de opgave(n), waarbij ook ingezet wordt op verbinding en afstemming met de Regionale Veenweide Strategie. Dat gebeurt onder meer in:

- Het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP-VP). Het IBP wil verkennen wat op strategisch niveau nodig is voor verandertrajecten in veenpolders. In het Utrecht-Hollandse veenweidegebied start het IBP daarom zes veranderpilots die via verschillende invalshoeken gebiedsgericht werken aan een verandering van het landgebruik / de wijze van landbouw / een sociale transitie gericht op een integrale polderaanpak. In Zuid-Holland betreft dit de gebieden:
 - Krimpenerwaard ("Trots op Krimpenerwaard"),
 - Kagerplassen
 - Alblasserwaard ("Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling").
- Andere gebiedsaanpakken zoals in het (Rest)Veengebied Zuidplaspolder, een zogenoemd "knippuntgebied" dat tegen de fysieke en financiële grenzen van blijven meebewegen met doorgaande bodemdaling aanloopt.

7.3.2.1 Weerkrachtig Zuid-Holland

Wat wil de provincie bereiken?

Met het programma 'Weerkrachtig Zuid-Holland' geeft Provincie Zuid-Holland invulling aan de uitvoering van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). In 2017 heeft Provincie Zuid-Holland zich daaraan gezamenlijk met de andere overheden gecommitteerd. De DPRA-aanpak bestaat uit 7 ambities waaraan door alle overheden (gezamenlijk) invulling moet worden gegeven.

1. Kwetsbaarheden in beeld brengen
2. Risicodialoog voeren (A) en strategie opstellen (B)
3. Uitvoeringsagenda opstellen
4. Reguleren en borgen
5. Meekoppelkansen benutten

6. Stimuleren en faciliteren
7. Handelen bij calamiteiten

De ambitie is om de transitie naar een klimaat-en bodemdalingsbestendige provincie onlosmakelijk onderdeel te maken van het gehele provinciale beleid en de praktijk. Dat streven is voor zes verschillende beleidsvelden uitgewerkt, namelijk voor de velden toekomstbestendige bebouwing, robuuste infrastructuur, groene leefomgeving, waardevol water, een adaptieve economie en veerkracht bij weersextremen. Voor deze beleidsvelden worden de 7 ambities uit de DPRA aanpak toegepast.

Rolkeuze

Samenwerkend

Concept

Bijlage 1 Overzicht informatieobjecten

<i>Concessie- en contractgebied openbaar vervoer</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-21/nld@2024-10-01;2</i>
<i>Drinkwaterproductie en -infrastructuur</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-26/nld@2024-10-01;2</i>
<i>Duurzame gietwatervoorziening</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-29/nld@2024-10-01;2</i>
<i>Erfgoed (subsidieregeling)</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-40/nld@2024-10-01;2</i>
<i>Gebiedsaanpak veen</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-52/nld@2024-10-01;2</i>
<i>Internationale treinverbinding</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-24/nld@2024-10-01;2</i>
<i>Provincie Zuid-Holland</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-1/nld@2024-10-01;2</i>
<i>RES-zoekgebieden zon en wind</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-36/nld@2024-10-01;2</i>
<i>Recreatiegebied</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-48/nld@2024-10-01;1</i>
<i>Regionale energiestrategie (RES)</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-44/nld@2024-10-01;2</i>
<i>Regionale veenweide strategie</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-39/nld@2024-10-01;2</i>
<i>Stortplaats Wet milieubeheer</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-25/nld@2024-10-01;2</i>
<i>Verblijfsrecreatie buiten bestaand stads- en dorpsgebied</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-5/nld@2024-10-01;1</i>
<i>Vlietzone</i>	<i>/join/id/regdata/pv28/2024/4-54/nld@2024-10-01;1</i>

Concept

To: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl]
From: 5.1.2e [redacted]
Sent: Tue 1/28/2025 10:19:29 AM
Subject: Fw: stukken op GS
Received: Tue 1/28/2025 10:19:29 AM
[Nieuwsbericht website Rendac en Greenpeace \(1\).docx](#)
[Bijlage 2 - Uitspraak civiele procedure Greenpeace stikstofbeleid \(1\).docx](#)
[Bijlage 1 - Analyse uitspraken Afdeling inzake intern salderen door Omgevingsdienst Haaglanden \(ODH\) \(1\).docx](#)
[GS voorstel - Juridische uitspraken Rendac, Amercentrale en Greenpeace - DOS-2019-0005750.docx](#)
[GS brief aan PS - Juridische uitspraken Rendac, Amercentrale en Greenpeace - DOS-2019-0005750.docx](#)

Verzonden vanaf [Outlook voor Android](#)

From: 5.1.2e [redacted]
Sent: Tuesday, January 28, 2025 10:14:12 AM
To: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl>; 5.1.2e [redacted]@pzh.nl>
Subject: stukken op GS

To: [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED]@pzh.nl]
From: [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED]
Sent: Tue 1/28/2025 10:19:39 AM
Subject: Fw: stukken op GS
Received: Tue 1/28/2025 10:19:40 AM
[D-memo - analyse gevolgen juridische uitspraken Rendac en Greenpeace voor Zuid-Holland GS \(1\).docx](#)

Verzonden vanaf [Outlook voor Android](#)

From: [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED]
Sent: Tuesday, January 28, 2025 10:36:36 AM
To: [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED]@pzh.nl> [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED]@pzh.nl>
Subject: RE: stukken op GS

D-memo vergeten

Van: [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 28 januari 2025 10:14
Aan: [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED]@pzh.nl>; [REDACTED] 5.1.2e [REDACTED]@pzh.nl>
Onderwerp: stukken op GS

To: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl; 5.1.2e [redacted]@pzh.nl
Cc: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl; 5.1.2e [redacted]@pzh.nl
From: 5.1.2e [redacted]
Sent: Mon 1/27/2025 1:51:11 PM
Subject: FW: D-memo Rendac en greenpeace uitspraak GS vergadering 28-01
Received: Mon 1/27/2025 1:51:14 PM
[D-memo - analyse gevolgen juridische uitspraken Rendac en Greenpeace voor Zuid-Holland GS.docx](#)

Ha 5.1.2e en 5.1.2e [redacted]

Ook dit D memo kan mee in de set.

Daarmee is de nazending rond! *

Dank! Groet, 5.1.2e [redacted]

Met vriendelijke groet,

5.1.2e [redacted]

5.1.2e [redacted]

Afdeling Bestuur | Bureau Beleidscoördinatie en Advies

T 5.1.2e [redacted]

M 5.1.2e [redacted]

5.1.2e [redacted]@pzh.nl

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

Meer weten over GS-besluiten? Kijk op <http://binnenplein.pzh.nl/groepen/besluitvorming/>

Van: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@pzh.nl>

Verzonden: maandag 27 januari 2025 13:47

Aan: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@pzh.nl>; GSondersteuning <gsondersteuning@pzh.nl>

CC: 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@pzh.nl>; 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@pzh.nl>; 5.1.2e [redacted] <5.1.2e [redacted]@pzh.nl>

Onderwerp: D-memo Rendac en greenpeace uitspraak GS vergadering 28-01

Ha 5.1.2e [redacted],

Zoals zojuist besproken de D-memo ter bespreking voor de GS-vergadering van morgen. Gedeputeerde Rijkaart was akkoord met de inhoud en agendering van dit D-memo in het PO vanochtend.

buiten verzoek

Met vriendelijke groet,

5.1.2e [redacted]

5.1.2e [redacted]

Domein Water, Klimaat & Natuur

M: 5.1.2e [redacted]

E: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

To: 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e @pzh.nl
Cc: 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e @pzh.nl

From: 5.1.2e
Sent: Mon 1/27/2025 12:53:22 PM
Subject: FW: D-memo Rendac en greenpeace uitspraak GS vergadering 28-01
Received: Mon 1/27/2025 12:53:26 PM

[D-memo - analyse gevolgen juridische uitspraken Rendac en Greenpeace voor Zuid-Holland GS.docx](#)

Hi 5.1.2e,

Dankjewel.

N.a.v. de Workflow die net bij ons is binnengekomen: Was 5.1.2e hier ook akkoord mee? Of wil je dat wij het stuk nog uitzetten voor akkoord agendering?

Verder viel me op (5.1.2e belde hier ook al net over) dat er nog geen persbericht bij zit. Er wordt ook niets over genoemd in de communicatiestrategie.

Goed om dit ook nog af te stemmen.

Groet, 5.1.2e

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Afdeling Bestuur | Bureau Beleidscoördinatie en Advies

T 5.1.2e

M 5.1.2e

5.1.2e @pzh.nl

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

Meer weten over GS-besluiten? Kijk op <http://binnenplein.pzh.nl/groepen/besluitvorming/>

Van: 5.1.2e @pzh.nl>

Verzonden: maandag 27 januari 2025 13:47

Aan: 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e @pzh.nl>

CC: 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e @pzh.nl>

Onderwerp: D-memo Rendac en greenpeace uitspraak GS vergadering 28-01

Ha 5.1.2e,

Zoals zojuist besproken de D-memo ter bespreking voor de GS-vergadering van morgen. Gedeputeerde Rijkaart was akkoord met de inhoud en agendering van dit D-memo in het PO vanochtend.

buiten verzoek

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Domein Water, Klimaat & Natuur

M: 5.1.2e

E: 5.1.2e @pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

To: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl; 5.1.2e [redacted]@pzh.nl
Cc: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl; 5.1.2e [redacted]@pzh.nl; 5.1.2e [redacted]@pzh.nl
From: 5.1.2e [redacted]
Sent: Mon 1/27/2025 12:47:21 PM
Subject: D-memo Rendac en greenpeace uitspraak GS vergadering 28-01
Received: Mon 1/27/2025 12:47:00 PM
[D-memo - analyse gevolgen juridische uitspraken Rendac en Greenpeace voor Zuid-Holland GS.docx](#)

Ha 5.1.2e,

Zoals zojuist besproken de D-memo ter bespreking voor de GS-vergadering van morgen. Gedeputeerde Rijkaart was akkoord met de inhoud en agendering van dit D-memo in het PO vanochtend.

Nogmaals dank voor de koffie!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e [redacted]

5.1.2e [redacted]

Domein Water, Klimaat & Natuur

M: 5.1.2e [redacted]

E: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl

www.zuid-holland.nl/contact

To: 5.1.2e @pzh.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Mon 1/20/2025 2:21:51 PM
Subject: 5.1.2e heeft een opmerking geplaatst in WKN - Hulptabel ambitie 5 Naar vitale balans water, natuur en landbouw en 7-3 Klimaatbestendig ZH
Received: Mon 1/20/2025 2:21:51 PM

WKN - Hulptabel ambitie 5 Naar vitale balans water, natuur en landbouw en 7-3 Klimaatbestendig ZH.docx

5.1.2e

5.1.2e heeft een opmerking toegevoegd

5.1.2e

...lgende lijnen:
Ammoniak (NH3) reductie voor natuurherstel;
Stikstofoxiden (NOx) reductie voor natuurherstel;
Ontwikkelingen mogelijk houden middels vergunningverlening, waaronder helpen bij de legalisatie van PAS-melders.
Wat hebben we bereikt?

Beoogde effecten (deze tekst is vastgesteld in het omgevingsbeleid)

De stikstofreductie, zowel van ammoniak als van stikstofoxiden, heeft als doel om de depositie van stikstof op de natuurgebieden te verminderen en daarmee bij te dragen aan natuurherstel. De provincie heeft een concrete reductiedoelstelling om de stikstofemissie te verminderen, met als doel een emissieplafond van 2,9 kiloton ammoniak per jaar in 2035 te bereiken.

Daarnaast is het voor de provincie belangrijk om maatschappelijke ontwikkeling mogelijk te blijven maken. Om de stikstofproblematiek op te lossen werkt de provincie samen met regionale partners. Deze inzet wordt in het omgevingsprogramma verder uitgewerkt en verloopt langs de volgende lijnen:

Ammoniak (NH3) reductie voor natuurherstel;
Stikstofoxiden (NOx) reductie voor natuurherstel;
Ontwikkelingen mogelijk houden middels vergunningverlening, waaronder helpen bij de legalisatie van PAS-melders.

Wat hebben we bereikt?

2024 was een bewogen jaar in het stikstofdossier met als sluitstuk de uitspraak van de Raad van State van 18 december waardoor intern salderen weer vergunningsplichtig is. Externe besluiten definieerde 2024, denk hierbij aan het afschaffen van het nationaal programma landelijk gebied (NPLG) en de aankondiging van het verlengen van de legalisatieaanpak PAS-melders. Mede hierdoor is de depositiereductie zeer beperkt in 2024.

De behaalde ammoniakuitstoot reductie in 2024 was zeer beperkt.

Uit de NOx-monitor blijkt dat de NOx uitstoot in de afgelopen jaren gestaag daalt m.u.v. zeescheepvaart. De cijfers van 2024 zijn nog niet beschikbaar maar we hebben geen aanwijzingen voor een trendbreuk.

(Natuur)Vergunningverlening in Zuid-Holland rondom stikstof bleef in 2024 complex maar mogelijk. Wel wordt de vergunningverlening steeds verder onder druk gezet door gerechtelijke uitspraken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Algemeen

Ammoniakreductie voor natuurherstel
Stikstofoxidenreductie voor natuurherstel
Vergunningverlening maatschappelijke ontwikkelingen mogelijk houden

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw
Het beleidsdoel Toe...

[Ga naar opmerking](#)

[Waarom ontvang ik deze melding van Office?](#)

[Instellingen voor meldingen](#)

Dit e-mailbericht wordt gegenereerd door het gebruik van Provincie Zuid-Holland van Microsoft 365 en kan inhoud bevatten die wordt beheerd door Provincie Zuid-Holland.

To: 5.1.2e @provincie-utrecht.nl]; 5.1.2e @provinciegroningen.nl]; 5.1.2e @zeeland.nl]; 5.1.2e @zeeland.nl]; 5.1.2e @overijssel.nl]; 5.1.2e @prvlimburg.nl]; 5.1.2e @prvlimburg.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @brabant.nl]; 5.1.2e @brabant.nl]; 5.1.2e @fryslan.frl]; 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e @noord-holland.nl]; 5.1.2e @flevoland.nl]; 5.1.2e @flevoland.nl]; 5.1.2e @bij12.nl]; 5.1.2e @drenthe.nl]; 5.1.2e @provincie-utrecht.nl]; 5.1.2e @prvlimburg.nl];
Cc: 5.1.2e @minInv.nl]; 5.1.2e @minInv.nl]; 5.1.2e @rvo.nl]; 5.1.2e @rvo.nl];
From: 5.1.2e)
Sent: Fri 1/31/2025 9:02:06 AM
Subject: RE: werkgroep WIM 3 februari
Received: Fri 1/31/2025 9:03:37 AM
[modelregeling algemeen.docx](#)
[MODEL Subsidieregeling Gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties \(C 3-1-2025\)-LVVN 27-1-2025.docx](#)

Sommige mensen die dit bericht hebben ontvangen, ontvangen niet vaak e-mail van 5.1.2e @minezk.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Beste collega's van de provincies,

Voor het agendapunt modelregeling heb ik bijgaand de actuele inbreng van LVVN gevoegd. De eerder door 5.1.2e meegezonden mail met bijlagen betrof een eerdere versie en kan dus buiten beschouwing blijven.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
LVVN/WJZ

Van: 5.1.2e @provincie-utrecht.nl>
Verzonden: donderdag 30 januari 2025 23:30
Aan: 5.1.2e @provinciegroningen.nl; 5.1.2e @zeeland.nl; 5.1.2e @overijssel.nl; 5.1.2e @prvlimburg.nl; 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e @pzh.nl; 5.1.2e @brabant.nl; 5.1.2e @brabant.nl; 5.1.2e @fryslan.frl>; 5.1.2e @drenthe.nl; 5.1.2e @noord-holland.nl; 5.1.2e @flevoland.nl; 5.1.2e < 5.1.2e @bij12.nl>; 5.1.2e @drenthe.nl>; 5.1.2e @provincie-utrecht.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @prvlimburg.nl>
CC: 5.1.2e @minezk.nl>; 5.1.2e @minInv.nl>; 5.1.2e @minInv.nl>
Onderwerp: werkgroep WIM 3 februari

Beste collega's

Hierbij de agenda voor de WIM komende maandag

Agenda Werkgroep Implementatie MGB (WIM) **Maandag 3 feb van 12.30 uur-14.00 uur**

- Opening en mededelingen
▽ Stand van zaken RENDAC/AMER uitspraak, verzoek vanuit vakberaad om ook de gevolgen voor de MGA-1 in deze werkgroep te volgen.
▽ Rond 13.00 uur schuift een vertegenwoordiging van LVVN aan voor de bespreking van de modelregeling.
- Verslag . overleg 20 januari (bijlage 2)
[Bijlage 2 Verslag 20 januari 2025.docx](#)
- PAS melders regeling
De herziening van de PAS-meldersregeling is gepubliceerd (zie bijlage 1).
[Bijlage 1 stcrt-2025-1761.pdf](#)
- Modelregeling MGB
Met 5.1.2e en een aantal mensen van LVVN bespreken we de modelregeling. De documenten staat ook op sharepoint.

LVVN heeft ook een aantal opmerkingen bijlage 4, mogelijk volgt nog aanvullend een document.
In bijlage 45de laatste versie van de modelregeling

Bijlage 3 [vragen opmerkingen bij modelregeling .docx](#)

Bijlage 4 [RE IPO modelregeling.eml](#)

Bijlage 5 [20250130 Laatste versie MODEL Subsidieregeling Gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties \(C 3-1-2025 + reacties provincies en LVVN tm 30-1-2025.docx](#)

vr gr

5.1.2e

Tel 5.1.2e

De informatie verzonden met dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde is verboden. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan

De informatie in dit bericht is alleen bestemd voor de geadresseerde. Is dit bericht niet voor u bedoeld? Dan vragen wij u om de inhoud niet te gebruiken, maar ons te informeren door het bericht te beantwoorden en daarna te verwijderen. Alvast hartelijk bedankt voor uw hulp.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

**Model Subsidieregeling gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties
(IPO-werkgroep, januari 2025)**

MEMO

Op 22 november 2024 heeft de Minister van LNVN de *Regeling provinciale gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties* (Rpgbv) vastgesteld. Deze regeling is op 26 november 2024 gepubliceerd in de Staatscourant onder nummer 36641.

Provincies kunnen op basis van de Rpgbv een specifieke uitkering aanvragen bij het Rijk voor de gebiedsgerichte beëindiging van veehouderijlocaties. In de Rpgbv is voorgeschreven dat de provincies een subsidieregeling moeten opstellen om gebruik te kunnen maken van die specifieke uitkering van het Rijk.

Vanuit een IPO werkgroepje met juristen van Gelderland en Brabant hebben we een “*model Subsidieregeling gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties*” (GBV) opgesteld, gebaseerd op de Rpgbv.

In deze modelregeling is groen gearceerd op welke onderdelen de provincies ruimte hebben voor een eigen invulling, bijvoorbeeld bij de geografische gebiedsafbakening.

(Een aantal onderdelen die nog moeten worden uitgewerkt zijn geel gemarkeerd)

Deze regeling is afgestemd met een jurist van LNVN, teneinde na te gaan of de relevante bepalingen uit de Rpgbv voldoende zijn verwerkt in de model Subsidieregeling GBV.

Contactpersonen m.b.t. Rpgbv bij IPO en RVO:

IPO: 5.1.2e

RVO: 5.1.2e mailbox 5.1.2e@rvo.nl

In onderstaande transponeringstabellen is aangegeven hoe de inhoud van bepalingen uit de Rpgbv is overgenomen in de model Subsidieregeling GBV. Eveneens is aangegeven hoe bepalingen in de model Subsidieregeling GBV zijn gebaseerd op bepalingen uit de Rpgbv.

Tabel: doorvertaling Rpgbv in Subsidieregeling GBV

<i>Rpgbv</i>	<i>Subsidieregeling GBV</i>
Art. 1	Art. 1
Art. 2	Art. 6
Art. 3	Art. 2
Art. 4, lid 1	Art. 3
Art. 5, lid 1	Art. 7
Art. 5, lid 2	--
Art. 6	Art. 14
Art. 7	Art. 15 + 15a
Art. 8, lid 1	Art. 2 + art. 6, lid 1
Art. 8, lid 2	Art. 5, sub i en j
Art. 9	Art. 2
Art. 10	Art. 11, lid 1 t/m 3
Art. 11	Art. 11, lid 4 t/m 6
Art. 12	Art. 11, lid 7 en 8
Art. 13	Art. 11, lid 9
Art. 14, lid 1	Art. 11, lid 10
Art. 14, lid 2	Art. 7, lid 2
Art. 14, lid 3	Art. 7, lid 3
Art. 15	--
Art. 16, lid 1, sub a en d	Art. 7, lid 4
Art. 16, lid 1, sub b en c	Art. 8
Art. 16, lid 1, sub e t/m i	Art. 5, lid 1, sub a t/m g
Art. 16, lid 2	Art. 7, lid 4
Art. 17, lid 3	Art. 19, lid 1
Art. 18	Art. 11, lid 11
Art. 19	--
Art. 20	--
Art. 21	--
Art. 22	--
Art. 23, lid 1	Art. 19, lid 2

Tabel: Subsidieregeling GBV gebaseerd op Rpgbv

<i>Subsidieregeling GBV</i>	<i>Rpgbv</i>	<i>Opmerkingen</i>
Art. 1	Art. 1	Begripsbepalingen te schrappen die niet voorkomen in provinciale regeling. Definitie referentiejaar aangepast, omdat dit een dynamisch gegeven is (zie art. 6, lid 4) en om doublure tussen begripsbepalingen en art. 6 te voorkomen.

Art. 2	Art. 3 + art. 8, lid 1 + art. 9	Provincies bepalen geografische gebiedsafbakening. In ieder geval moet het gaan om: veenweidegebied, beekdal, overgangsgebied N2000 of zandgrond.
Art. 3, lid 1	Art.	
Art. 3, lid 2	Art. 7, lid 1	
Art. 4	-	
Art. 5, lid 1 sub a t/m g	Art. 16, lid 1, sub e t/m i	
Art. 5, lid i en j	Art. 8, lid 2	
Art. 6	Art. 2	
Art. 7, lid 1	Art. 5	
Art. 7, lid 2	Art. 14, lid 2	
Art. 7, lid 3	Art. 14, lid 3	
Art. 7, lid 4	Art. 16, lid 1, sub a en d	
Art. 8	Art. 16, lid b en c	
Art. 9	-	
Art. 10	-	
Art. 11, lid 1 t/m 3	Art. 10	
Art. 11, lid 4 t/m 6	Art. 11	
Art. 11, lid 7 en 8	Art. 12	
Art. 11, lid 9	Art. 13	
Art. 11, lid 10	Art. 14, lid 1	
Art. 11, lid 11	Art. 18	
Art. 12	--	
Art. 13	--	
Art. 14	Art. 6	
Art. 15	Art. 7	
Art. 15a	Art. 7	
Art. 16	--	
Art. 17		
Art. 18	--	
Art. 19, lid 1	Art. 17, lid 3	
Art. 19, lid 2	Art. 23, lid 1	

Model Subsidieregeling gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties

Besluit

Gedeputeerde Staten van ...,

Gelet op artikel ... van de Algemene subsidieverordening ...[naam provincie];

Gezien de Regeling van de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur van 22 november 2024, nr. WJZ/89410470, houdende specifieke uitkeringen aan provincies ten behoeve van de beëindiging van veehouderijlocaties, ter ondersteuning van de gebiedsgerichte aanpak voor natuur, stikstof, water en klimaat (Regeling provinciale gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties)

Overwegende dat de provincie subsidie beschikbaar wil stellen aan veehouderij-ondernemingen voor de volledige of gedeeltelijke beëindiging van veehouderij-activiteiten op een veehouderijlocatie, met het oog op een blijvende vermindering van de stikstofemissie vanaf de desbetreffende veehouderijlocatie, alsmede met het oog op het realiseren van gebiedspecifieke maatregelen voor natuur, water en klimaat.

Besluiten vast te stellen de volgende regeling:

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. beekdalen: 2.500 meter zones rond lijnvormige langzaam en snelstromende wateren;
- b. diersoorten met productierecht: melkvee, kippen, kalkoenen en varkens;
- c. kosten derden: kosten, waarvoor een onderneming een factuur van een derde ontvangt en in haar administratie bewaart;
- d. landbouwhuisdier: zoogdier of vogel voor productie van vlees, eieren, melk, wol of veren of een paard of pony voor het fokken;
- e. landbouwonderneming: onderneming waarin de primaire productie van landbouwproducten plaatsvindt;
- f. landbouwsteunkader: Richtsnoeren voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden (PbEU 2022, C 485);
- g. marktwaarde: het geschatte bedrag waartegen een onroerende zaak tussen een bereidwillige koper en een bereidwillige verkoper na behoorlijke marktwerking in een zakelijke transactie zou worden overgedragen op de taxatiedatum, waarbij de partijen met kennis van zaken, prudent en niet onder dwang zouden hebben gehandeld;
- h. *melkvee: dieren als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel kk, van de Meststoffenwet;*
- i. minister: Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur;
- j. Natura 2000-gebied: Natura 2000-gebied als bedoeld in de Omgevingswet;

- k. natuurvergunning: omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, onderdeel e, van de Omgevingswet;
- l. omgevingsrechtelijke melding: melding als bedoeld in artikel 4.808 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- m. omgevingsvergunning milieu: omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit als bedoeld in de Omgevingswet;
- n. overgangsgebieden N2000: landbouwareaal in Natura 2000 gebieden, en in een zone van maximaal 2.500 meter rond een Natura 2000 gebied;
- o. productiecapaciteit: onroerende zaken van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden zijn, hetzij direct of indirect steun vinden in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren ten behoeve van het bedrijfsmatig houden van vee, niet zijnde het erf, de erfverharding, de cultuurgrond(en), de bedrijfswoning en de mestvergister die voor minder dan 50 % van de totaal te behandelen dierlijke meststoffen afhankelijk is van de dierlijke meststoffen die afkomstig zijn van de volledig of gedeeltelijk te sluiten veehouderijlocatie van de betreffende veehouderijonderneming;
- p. productierecht: productierecht als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel aa, van de Meststoffenwet, dat wordt uitgedrukt in:
 - 1°. voor fosfaatrecht: kilogrammen fosfaat;
 - 2°. voor varkensrecht: varkensenheden, overeenkomstig de normen van bijlage II bij de Meststoffenwet;
 - 3°. voor pluimveerecht: pluimvee-eenheden, overeenkomstig de normen van bijlage II bij de Meststoffenwet;
- q. *referentiejaar: het voor de berekening van stikstofemissie van een veehouderijlocatie gebruikte kalenderjaar, als bedoeld in artikel 6, derde lid, sub a en vierde lid;*
- r. *stalcapaciteit: productiecapaciteit bestaande uit één of meer dierenverblijven, uitgedrukt in het aantal dierplaatsen;*
- s. stikstofemissie: het totaal van de stikstofemissie vanaf een veehouderijlocatie, uitgedrukt in kilogram ammoniak per jaar, bepaald door optelling van de stikstofemissie per diercategorie, bepaald overeenkomstig artikel 6, tweede lid;
- t. taxateur: taxateur die is ingeschreven in de Kamer Landelijk en Agrarisch Vastgoed van het Nederlands Register Vastgoed Taxateurs;
- u. Unienorm: norm van de Unie als bedoeld in randnummer 33, onder 64, van het landbouwsteunkader;
- v. veehouder: natuurlijke persoon of rechtspersoon die of samenwerkingsverband van natuurlijke personen of rechtspersonen dat een veehouderijonderneming drijft;
- w. veehouderijlocatie: vestigingsplaats van een veehouderij, bestaande uit het gebouw, bedoeld in bijlage I, onder A, bij het Besluit bouwwerken leefomgeving, van de vestiging;
- x. veehouderijonderneming: een landbouwonderneming waarin dieren worden gehouden voor de primaire productie van landbouwproducten of de vermeerdering van de desbetreffende dieren;

- y. veehouderijonderneming met productierecht: veehouderijonderneming voor het houden of het mede houden van diersoorten met productierecht;
- z. veenweidegebied: veengrond als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel n, van de Meststoffenwet in de provincies Fryslân, Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en in de provincie Groningen in de gemeenten Groningen, Midden-Groningen en Westerkwartier en in de provincie Overijssel in de gemeenten Kampen, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle;
- aa. verordening 2022/2472: Verordening (EU) 2022/2472 van de Commissie van 14 december 2022 waarbij bepaalde categorieën steun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking an de Europese Unie met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PbEU, L 327);
- bb. vleesrunderen: diercategorieën met codes HA2, HA4, HA5 en HA6, bedoeld in bijlage V van de Omgevingsregeling;
- cc. zandgrond: zandgrond als bedoeld in artikel 1, eerste lid onder o van de Meststoffenwet.

Artikel 2. Doelgroep

Subsidie op grond van deze regeling kan worden aangevraagd door een veehouderijonderneming, **die is gelegen in de provincie binnen de geografische gebiedsafbakening, zoals aangegeven op de kaart die is bijgevoegd als bijlage bij deze regeling.**

Artikel 3. Subsidiabele activiteit

1. Subsidie kan worden verstrekt voor de onomkeerbare volledige of gedeeltelijke sluiting van een veehouderijlocatie.
2. *Als gedeeltelijke sluiting van een veehouderijlocatie wordt beschouwd:*
 - a. *in geval de veehouderijlocatie wordt gebruikt voor het houden van landbouwhuisdieren, die behoren tot één diersoort:*
 - 1°. *de op de veehouderijlocatie gebruikte stalcapaciteit wordt verkleind, onverlet artikel 15, derde lid, en*
 - 2°. *het aantal gehouden landbouwhuisdieren wordt verminderd;*
 - b. *in geval de veehouderijlocatie wordt gebruikt voor het houden van landbouwhuisdieren, die behoren tot twee of meer diersoorten: het houden van alle landbouwhuisdieren van één of meer diersoorten wordt beëindigd.*

Artikel 4. Subsidievorm

Gedeputeerde Staten verstrekken op grond van deze regeling subsidies in de vorm van een geldbedrag.

Artikel 5. Weigeringsgronden

1. Subsidie wordt geweigerd indien:
 - a. de veehouder op de veehouderijlocatie niet daadwerkelijk een veehouderijonderneming drijft en de desbetreffende productiecapaciteit niet onafgebroken gedurende de vijf jaren voorafgaande aan het tijdstip van indiening van de subsidieaanvraag op bedrijfseconomisch gangbare wijze is gebruikt;
 - b. de veehouder zich reeds heeft verplicht om de veehouderijlocatie volledig of gedeeltelijk te sluiten of reeds een aanvang heeft gemaakt met het volledig of gedeeltelijk sluiten van de veehouderijlocatie;
 - c. de veehouder de vrijkomende ruimte voor stikstofdepositie op een Natura 2000-gebied, die voor de veehouderijlocatie bestaat of bestond ingevolge de bestaande vergunningen, in het kader van extern salderen geheel of gedeeltelijk beschikbaar stelt of heeft gesteld voor andere activiteiten met het oog op een daarvoor aangevraagde of aan te vragen natuurvergunning na 26 november 2024 ;
 - d. de veehouderijonderneming niet voldoet of niet heeft voldaan aan de Unienormen en aan de wettelijke vereisten voor het drijven van een veehouderijonderneming;
 - e. de veehouder failliet is verklaard of aan hem surséance van betaling is verleend of ten aanzien van hem de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is verklaard, dan wel er een verzoek daartoe bij de rechtbank is ingediend;
 - f. de veehouderijonderneming een onderneming is tegen wie een bevel tot terugvordering uitstaat als bedoeld in randnummer 25 van het landbouwsteunkader;
 - g. de veehouderijonderneming een onderneming in moeilijkheden is als bedoeld in randnummer 33, onder 63, van het landbouwsteunkader;
 - h. de activiteiten onvoldoende bijdragen aan de doelstellingen van de subsidie;
 - i. de veehouder artikel 19, eerste lid, artikel 20, eerste lid, of artikel 21b, eerste lid, van de Meststoffenwet heeft overtreden;
 - j. de veehouderijonderneming niet voldoet aan de in artikel 2, eerste lid, van bijlage I bij verordening 2022/2472 vastgestelde criteria.

Artikel 6. Subsidievereiste vermindering stikstofemissie

1. Om voor subsidie in aanmerking te komen, wordt voldaan aan het vereiste dat de vermindering van de stikstofemissie van de veehouderijlocatie, die met de volledige of gedeeltelijke sluiting wordt gerealiseerd, meer bedraagt dan de volgende drempelwaarde:
 - 1°. 250 kilogram ammoniak per kalenderjaar, indien de veehouderijlocatie wordt gebruikt voor het houden van vleesrunderen

- of melkvee, in combinatie met het houden van maximaal 25 landbouwhuisdieren die behoren tot een andere diercategorie;
- 2°. 750 kilogram ammoniak per kalenderjaar, indien de veehouderijlocatie uitsluitend wordt gebruikt voor het houden van andere landbouwhuisdieren dan vleesrunderen of melkvee ;
- 3°. 750 kilogram ammoniak per kalenderjaar, indien de veehouderijlocatie wordt gebruikt voor het houden van vleesrunderen of melkvee, en voor het houden van meer dan 25 landbouwhuisdieren die behoren tot een andere diercategorie.
2. *De stikstofemissie wordt per diercategorie, als bedoeld in bijlage V van de Omgevingsregeling, bepaald door vermenigvuldiging van:*
 - a. *de emissie van ammoniak per dierplaats per jaar, bedoeld in artikel 4.6, eerste en tweede lid van de Omgevingsregeling, uitgaand van de emissiefactor die voor het toepasselijke huisvestingssysteem van toepassing is, met;*
 - b. *het gemiddelde aantal in een kalenderjaar gehouden landbouwhuisdieren van de diercategorie.*
 3. Bij de toepassing van lid 1 van dit artikel, wordt voor de bepaling van de bestaande stikstofemissie uitgegaan van:
 - a. het huisvestingssysteem dat van toepassing was en het aantal landbouwhuisdieren dat gemiddeld werd gehouden twee kalenderjaren voorafgaand aan het kalenderjaar waarin een subsidieaanvraag op grond van deze subsidieregeling is ingediend, en;
 - b. artikel 4.6 van de Omgevingsregeling, zoals dat luidt op de datum waarop de subsidieaanvraag op grond van deze regeling is ingediend.
 4. Indien de veehouder aannemelijk kan maken dat de situatie in het kalenderjaar, twee jaar voorafgaand aan het jaar van de subsidieaanvraag, niet representatief is voor het jaarlijks gemiddeld gehouden aantal landbouwhuisdieren, dan kan in afwijking van het derde lid, onderdeel a, voor het huisvestingssysteem en het gemiddeld aantal gehouden dieren worden uitgegaan van de situatie in het kalenderjaar dat drie of vier jaar voorafgaat aan het jaar waarin de subsidieaanvraag is ingediend.
 5. *Bij de toepassing van lid 1 wordt in geval van gedeeltelijke sluiting van een veehouderijlocatie als bedoeld in artikel 3, lid 2, onder a, voor de bepaling van de vermindering van de stikstofemissie door de gedeeltelijke sluiting uitgegaan van de vermindering van het gemiddelde aantal in een kalenderjaar gehouden landbouwhuisdieren, bedoeld in artikel 15, lid 1, onder b..*

Artikel 7. Subsidiabele componenten

1. De subsidie aan een veehouderijonderneming voor de onomkeerbare volledige of gedeeltelijke sluiting van een veehouderijlocatie omvat:
 - a. een bijdrage in verband met het geheel of gedeeltelijk laten vervallen van productierecht, voor zover sprake is van een veehouderijonderneming met productierecht;
 - b. een bijdrage in verband met het waardeverlies van de voor de veehouderijonderneming op de veehouderijlocatie gebruikte productiecapaciteit, als gevolg van de onomkeerbare volledige of gedeeltelijke sluiting van de veehouderijlocatie, behoudens voor zover ontheffing van de verplichting tot afbraak en verwijdering van de productiecapaciteit is verleend door het bevoegd gezag;
 - c. een bijdrage in verband met de kosten van het volledig of gedeeltelijk afbreken en verwijderen van de voor de veehouderijonderneming op de veehouderijlocatie gebruikte productiecapaciteit;
 - d. een vergoeding van kosten voor leges en planologische procedures, die direct verbonden zijn met de uitvoering van de subsidiabele activiteiten;
 - e. een vergoeding van kosten voor adviesdiensten die direct verbonden zijn met de uitvoering van de subsidiabele activiteiten.
2. Onder kosten voor adviesdiensten, bedoeld in het eerste lid, sub e, wordt verstaan:
 - a. kosten voor diensten van de accountant en de financiële instelling in verband met het volledig of gedeeltelijk sluiten van een veehouderijlocatie;
 - b. kosten voor een door een fiscalist uitgevoerd onderzoek naar de fiscale gevolgen van de volledige of gedeeltelijke sluiting van een veehouderijlocatie voor de veehouder;
 - c. kosten voor een door een bedrijfseconomisch geschoold deskundige gegeven bedrijfseconomisch advies inzake de volledige of gedeeltelijke sluiting van een veehouderijlocatie.
3. De subsidie voor de in lid 2, sub c bedoelde kosten voor adviesdiensten, wordt uitsluitend verstrekt, indien het advies:
 - a. afkomstig is van een onafhankelijke, gediplomeerde deskundige, die is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel, en over aantoonbare kennis beschikt over het onderwerp waarop het advies betrekking heeft;
 - b. een eenmalig karakter heeft en enkel betrekking heeft op de sluiting van de productiecapaciteit;
 - c. niet behoort tot de gewone bedrijfsvoering van de veehouderijonderneming; en
 - d. afkomstig is van een adviseur die is opgenomen in het bedrijfsadviseringssysteem, bedoeld in artikel 15, eerste lid van Verordening (EU) 2021/2115 van het Europees Parlement en de Raad

van 2 december 2021 tot vaststelling van voorschriften inzake steun voor de strategische plannen die lidstaten in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid opstellen (strategische GLB-plannen) en die uit het Europees Landbouwarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (Elfpo) worden gefinancierd, en tot intrekking van Verordeningen (EU) nr. 1305/2013 en Verordening (EU) nr. 1307/2013 (PbEU 2021, L435).

4. De in lid 1 genoemde subsidiabele componenten komen alleen in aanmerking voor subsidie, indien het redelijk gemaakte kosten betreft die direct verbonden zijn met de uitvoering van de volledige of gedeeltelijke sluiting van een veehouderijlocatie en die voldoen aan de eisen van het landbouwsteunkader.

Artikel 8. Niet subsidiabele kosten

De volgende kosten komen niet in aanmerking voor subsidie:

- a. kosten die zijn gemaakt voorafgaand aan de indiening van de subsidieaanvraag;
- b. verrekenbare of compensabele btw.

Artikel 9. Indiening van subsidieaanvragen

1. Subsidieaanvragen worden ingediend in de periode van tot
2. Subsidieaanvragen worden per te sluiten veehouderijlocatie ingediend met gebruikmaking van het voorgeschreven aanvraagformulier, inclusief aanlevering van de voorgeschreven bijlagen.
3. Een veehouderijonderneming die voornemens is een subsidieaanvraag in te dienen, dient uiterlijk maanden voor het aanvraagtijdstip als bedoeld in lid 1, schriftelijk een verzoek in bij gedeputeerde staten om in opdracht van de provincie een taxatie uit te laten voeren van:
 - a. de marktwaarde van het geheel of gedeeltelijk te vervallen productierecht, als bedoeld in artikel 11;
 - b. de marktwaarde van de op de veehouderijlocatie volledig of gedeeltelijk af te breken en te verwijderen productiecapaciteit, als bedoeld in artikel 11.

Artikel 10. Subsidieplafond

Gedeputeerde Staten stellen het subsidieplafond voor de periode, genoemd in artikel 9, eerste lid vast op €

Artikel 11 Subsidiehoogte

1. De bijdrage bedoeld in artikel 7, lid 1, sub a, bedraagt 100% van de marktwaarde van het geheel of gedeeltelijk vervallen productierecht, voor zover dat productierecht niet meer bedraagt dan het productierecht dat vereist is voor het aantal dieren, dat gemiddeld in het referentiejaar op de veehouderijlocatie is gehouden.
2. De in lid 1 bedoelde waarde wordt in opdracht van de provincie door twee onafhankelijke taxateurs gezamenlijk bepaald op basis van:

- a. de marktwaarde van het productierecht benodigd voor een varkensseenheid, respectievelijk een pluimvee-eenheid of een kilogram fosfaat; en
- b. de omvang van het productierecht dat vervalt.
3. Bij het taxeren van de in het tweede lid, onderdeel a, genoemde marktwaarde wordt uitgegaan van de marktwaarde op de datum van indiening van de subsidieaanvraag.
4. De bijdrage bedoeld in artikel 7, lid 1, sub b bedraagt 100% van het waardeverlies van de productiecapaciteit.
5. Het in lid 4 bedoelde waardeverlies wordt uitsluitend bepaald met een in opdracht van de provincie uit te voeren taxatie van de marktwaarde van de op de veehouderijlocatie volledig of gedeeltelijk af te breken en verwijderen productiecapaciteit door twee onafhankelijke taxateurs gezamenlijk.
6. Bij het taxeren van de in lid 5 genoemde marktwaarde wordt uitgegaan van de marktwaarde op de datum van de indiening van de subsidieaanvraag.
7. De bijdrage bedoeld in artikel 7, lid 1, sub c, bedraagt 100% van de kosten die zijn gemaakt voor het volledig of gedeeltelijk afbreken en verwijderen van de op de veehouderijlocatie aanwezige productiecapaciteit, mits de opdrachtverlening voor die werkzaamheden heeft plaatsgevonden op marktconforme wijze.
8. Onvoorwaardelijk ontvangen gelden voor bij de sloop van de productiecapaciteit vrijgekomen materialen die worden vervreemd, worden verrekend met de bijdrage die wordt ontvangen op grond van artikel 7, lid 1, sub c.
9. De in artikel 7, lid 1, sub d bedoelde bijdrage bedraagt 100% van de gemaakte kosten voor leges voor vergunningen en planologische procedures.
10. De in artikel 7, lid 1, sub e bedoelde bijdrage voor adviesdiensten bedraagt 100% van de gemaakte kosten, tot een maximum van € 5000 per veehouderijonderneming, die een subsidieaanvraag indient op grond van deze regeling.
11. Indien reeds door een bestuursorgaan of de Europese Commissie subsidie is verstrekt voor de subsidiabele kosten, of een deel daarvan, wordt slechts een zodanig bedrag aan subsidie verstrekt, dat het totale bedrag aan subsidies niet meer bedraagt dan het bedrag dat krachtens deze regeling kan worden verstrekt noch meer bedraagt dan toegestaan volgens de toepasselijke Europese steunkaders.

Artikel 12. Verdelingswijze

1. Subsidie wordt verdeeld op volgorde van binnenkomst van de subsidieaanvragen.
2. Indien een subsidieaanvraag nog niet volledig is, geldt voor het bepalen van de onderlinge rangschikking voor de verdeling van de subsidie de dag waarop de subsidieaanvraag volledig is als datum van binnenkomst.
3. Dreigt het subsidieplafond op enige dag te worden overschreden, dan vindt rangschikking van de op die dag binnengekomen volledige

subsidieaanvragen plaats door middel van loting, in aanwezigheid van een notaris en twee onafhankelijke waarnemers.

4. De trekking wordt schriftelijk vastgelegd door de notaris, waarbij de aanvragen van hoog naar laag worden gerangschikt in volgorde van trekking.
5. De subsidie wordt overeenkomstig de rangschikking verdeeld over opeenvolgende aanvragen die volledig gehonoreerd kunnen worden.

Artikel 13. Subsidieverlening

1. De subsidie wordt verleend onder de ontbindende voorwaarde dat binnen ... maanden na subsidieverlening tussen de subsidieontvanger en de provincie [naam provincie] een uitvoeringsovereenkomst als bedoeld in artikel 4:36 van de Awb, zoals bijgevoegd als bijlage 1 of bijlage 2 bij deze regeling, wordt gesloten waarin een kwalitatieve verplichting is opgenomen als bedoeld in artikel 6:252 van het Burgerlijk Wetboek betreffende een onomkeerbare volledige of gedeeltelijke sluiting van de betreffende veehouderijlocatie.
2. De kwalitatieve verplichting, bedoeld in het eerste lid, wordt bij notariële akte opgemaakt en ingeschreven in de openbare registers.

Artikel 14. Vereisten voor volledige sluiting veehouderijlocatie

1. Bij subsidieverlening voor de onomkeerbare volledige sluiting van een veehouderijlocatie, heeft de subsidieontvanger de volgende verplichtingen:
 - a. niet langer landbouwhuisdieren houden op de veehouderijlocatie uiterlijk vanaf ... maanden na subsidieverlening;
 - b. dierlijke meststoffen verwijderen van de veehouderijlocatie binnen ... maanden na subsidieverlening;
 - c. voor zover de veehouder een veehouderij met productierecht drijft, binnen ... maanden na subsidieverlening overeenkomstig artikel 31, eerste lid, van de Meststoffenwet een kennisgeving doen van het geheel of gedeeltelijk vervallen van zijn productierecht, waarbij ten minste het productierecht voor een zodanige omvang vervalt als is vereist voor het houden van het hierna vermelde percentage van het aantal dieren dat gemiddeld in het voor de berekening van de stikstofemissie gebruikte referentiejaar op de locatie is gehouden:
 - Varkens: 80%;
 - Pluimvee: 80%;
 - Melkvee: 95%;
 - d. al naar gelang de toepasselijke verplichtingen op grond van de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving binnen ... maanden na subsidieverlening:
 - 1°. een omgevingsrechtelijke melding doen bij het bevoegd gezag dat de veehouderij-onderneming op de veehouderijlocatie niet langer landbouwhuisdieren houdt, of;
 - 2°. mededeling doen aan Gedeputeerde Staten dat het bevoegd gezag op verzoek van de veehouder de omgevingsvergunning milieu voor

- de locatie heeft ingetrokken of zodanig heeft aangepast dat het niet langer is toegestaan op de locatie landbouwhuisdieren te houden;.
- e. indien de veehouder beschikt over een natuurvergunning voor de veehouderijlocatie, **binnen .. maanden** na subsidieverlening bij het bevoegd gezag een verzoek indienen tot intrekking van de natuurvergunning en bij het verzoek tot subsidievestigstelling aantonen dat de natuurvergunning is ingetrokken, tenzij onderdeel f van toepassing is;
 - f. in het geval de veehouder voornemens is om op de locatie na de sluiting andere activiteiten te gaan verrichten, **binnen maanden** na subsidieverlening een mededeling doen aan Gedeputeerde Staten dat het bevoegd gezag op verzoek van de veehouder een besluit heeft genomen:
 - 1°. op grond waarvan de toegestane stikstofemissie vanaf de locatie niet meer bedraagt dan de stikstofemissie ten gevolge van die activiteiten, met een maximum van 15% van de stikstofemissie van de activiteiten waarvoor voorheen toestemming was verleend,
 - 2°. waarbij voor zover het besluit een wijziging van een natuurvergunning betreft, de vergunninghouder wordt verplicht om de toestemming voor de stikstofemissie van de andere activiteiten te laten intrekken ten behoeve van een of meer Natura 2000-gebieden, wanneer hij niet langer gebruik maakt van die toestemming;
 - g. **binnen maanden** na subsidieverlening een mededeling doen aan Gedeputeerde Staten dat het bevoegde bestuursorgaan van de gemeente, binnen de grenzen waarvan de veehouderijlocatie zich bevindt, een verzoek van de veehouder in behandeling heeft genomen om het omgevingsplan zodanig aan te passen dat op de locatie niet langer een veehouderijonderneming kan worden gevestigd;
 - h. **binnen ... maanden** na subsidieverlening een overeenkomst sluiten met Gedeputeerde Staten, conform de model overeenkomst die als bijlage 1 bij deze regeling is gevoegd, waarin de veehouder zich verbindt om:
 - 1°. niet langer op de locatie landbouwhuisdieren te houden, noch als persoon, noch tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband;
 - 2°. zeker te stellen dat na al dan niet tijdelijke overdracht of ingebruikgeving van de locatie of een deel daarvan aan een verkrijger of gebruiker evenmin op die locatie landbouwhuisdieren worden gehouden; en;
 - 3°. niet op een over te nemen bestaande veehouderijlocatie of een in te richten nieuwe veehouderijlocatie in Nederland of een andere lidstaat van de Europese Unie de diersoorten te gaan houden die werden gehouden op de locatie die met subsidie op grond van deze regeling is gesloten, noch als persoon, noch

tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband; en

- i. de voor de veehouderijonderneming op de locatie gebruikte productiecapaciteit wordt **binnen ... maanden** na subsidieverlening afgebroken en verwijderd.
2. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van het vereiste, bedoeld in het eerste lid, sub i, voor zover de veehouder productiecapaciteit langdurig gaat gebruiken voor andere activiteiten dan voor een veehouderijonderneming, mits het bevoegd gezag op grond van de Omgevingswet, **binnen een door de provincie te bepalen termijn** nadat de overeenkomst, bedoeld in het eerste lid, onderdeel h is gesloten, met dat gebruik heeft ingestemd.
3. Indien een subsidieontvanger een verplichting, bedoeld in de voorgaande leden, wegens onvoorziene omstandigheden niet binnen de genoemde termijn kan naleven, dan kan hij uiterlijk de dag voor het verstrijken van die termijn schriftelijk een gemotiveerd verzoek indienen bij Gedeputeerde Staten tot verlenging van de termijn **met maximaal [...] maanden**.

Artikel 15. Vereisten bij gedeeltelijke sluiting veehouderijlocatie met één diersoort

1. Indien subsidie is verleend voor de onomkeerbare gedeeltelijke sluiting van een veehouderijlocatie, bedoeld in artikel 3, tweede lid, onderdeel a, heeft de subsidieontvanger de volgende verplichtingen:
 - a. binnen **... maanden** na subsidieverlening verkleinen van de stalcapaciteit door het afbreken en verwijderen van het desbetreffende dierenverblijf of de desbetreffende dierenverblijven;
 - b. bewerkstelligen dat **binnen ... maanden** na subsidieverlening het aantal landbouwdieren dat gemiddeld in een jaar op de veehouderijlocatie wordt gehouden, niet meer bedraagt dan het gemiddelde van het referentiejaar verminderd met het gedeelte waarmee de stalcapaciteit wordt verkleind;
 - c. voor zover de subsidieontvanger een veehouderij met productierecht drijft, **binnen .. maanden** na de datum van de subsidieverlening overeenkomstig artikel 31, eerste lid van de Meststoffenwet een kennisgeving doen van het gedeeltelijk vervallen van zijn productierecht, waarbij *in vergelijking met de situatie in het referentiejaar* ten minste het productierecht voor een zodanige omvang komt te vervallen als is vereist voor het houden van het hierna vermelde percentage van het aantal landbouwhuisdieren waarmee het jaarlijks gemiddeld aantal gehouden landbouwhuisdieren overeenkomstig onderdeel b is verminderd:
 - varkens: 80%;
 - pluimvee: 80%;
 - melkvee: 95%;

- d. al naar gelang de toepasselijke verplichtingen op grond van de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving binnen maanden na subsidieverlening:
 - 1°. een omgevingsrechtelijke melding doen bij het bevoegd gezag dat het jaarlijks op de veehouderijlocatie gemiddeld aantal gehouden landbouwhuisdieren overeenkomstig onderdeel b wordt verminderd; of
 - 2°. mededeling doen aan Gedeputeerde Staten dat op verzoek van de subsidieontvanger het bevoegd gezag de omgevingsvergunning milieu voor de veehouderijlocatie zodanig heeft aangepast dat de vergunning nog slechts betrekking heeft op het in onderdeel b bedoelde jaarlijks gemiddeld aantal te houden landbouwhuisdieren;
- e. binnen maanden na subsidieverlening mededeling doen aan Gedeputeerde Staten dat het bevoegd gezag - op verzoek van de veehouder - een besluit heeft genomen, op grond waarvan de toegestane stikstofemissie vanaf de veehouderijlocatie niet meer bedraagt dan de stikstofemissie ten gevolge van het houden van het aantal landbouwhuisdieren, dat overeenkomstig onderdeel b nog kan worden gehouden na de gedeeltelijke sluiting van de veehouderijlocatie;
- f. binnen ... maanden na subsidieverlening een overeenkomst sluiten met Gedeputeerde Staten – met gebruikmaking van de in bijlage 2 opgenomen modelovereenkomst – waarin de subsidieontvanger zich verbindt om:
 - 1°. niet meer landbouwhuisdieren te houden dan het aantal dat overeenkomstig onderdeel b nog kan worden gehouden na de gedeeltelijke sluiting van de veehouderijlocatie, noch als persoon, noch tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband;
 - 2°. zeker te stellen dat na al dan niet tijdelijke overdracht of ingebruikgeving van de locatie of een deel daarvan aan een verkrijger of gebruiker evenmin op die locatie meer landbouwhuisdieren worden gehouden dan het aantal landbouwhuisdieren, dat overeenkomstig onderdeel b nog kan worden gehouden na de gedeeltelijke sluiting van de veehouderijlocatie; en
 - 3°. niet op een over te nemen bestaande veehouderijlocatie of een in te richten nieuwe veehouderijlocatie in Nederland of een andere lidstaat van de Europese Unie die diersoorten te gaan houden die werden gehouden op de locatie die met subsidie op grond van deze regeling gedeeltelijk wordt gesloten, noch als persoon, noch tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband.
- 2. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van het vereiste van het afbreken en verwijderen van het dierenverblijf of de dierenverblijven,

bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, voor zover de veehouderijonderneming dat gebouw of die gebouwen langdurig gaat gebruiken:

- a. Voor de veehouderijonderneming, mits dit niet leidt tot een toename van het aantal dierplaatsen ten opzichte van de ingevolge lid 1, onderdeel a, verkleinde stalcapaciteit;
 - b. Voor andere activiteiten dan voor een veehouderijonderneming, mits het bevoegd gezag op grond van de Omgevingswet binnen ... maanden nadat de overeenkomst als bedoeld in het eerste lid, sub f, is gesloten, met dat gebruik heeft ingestemd.
3. Indien een verplichting, bedoeld in de voorgaande leden, wegens onvoorziene omstandigheden niet kan worden afgerond binnen de genoemde termijn, dan kan hij uiterlijk de dag voor het verstrijken van die termijn schriftelijk een gemotiveerd verzoek indienen bij Gedeputeerde Staten tot verlenging met maximaal ... maanden.

Artikel 15 A. Vereisten bij gedeeltelijke sluiting veehouderijlocatie met meer dan één diersoort

1. Indien subsidie is verleend voor de onomkeerbare gedeeltelijke sluiting van een veehouderijlocatie, bedoeld in artikel 3, tweede lid, onderdeel b, heeft de subsidieontvanger de volgende verplichtingen:
 - a. niet langer op de veehouderijlocatie houden van de landbouwhuisdieren van de diersoort of de diersoorten waarop de subsidieverstreking betrekking heeft, binnen ... maanden na subsidieverlening;
 - b. binnen ... maanden na subsidieverlening afbreken en verwijderen van het desbetreffende dierenverblijf of de desbetreffende dierenverblijven;
 - c. indien de subsidieverstreking betrekking heeft op een diersoort met productierecht drijft, binnen ... maanden na subsidieverlening overeenkomstig artikel 31, eerste lid, van de Meststoffenwet een kennisgeving doen van het geheel of gedeeltelijk vervallen van zijn productierecht voor die diersoort, waarbij ten minste het productierecht voor een zodanige omvang vervalt als is vereist voor het houden van het hierna vermelde percentage van het aantal dieren dat gemiddeld in het referentiejaar op de locatie is gehouden:
 - Varkens: 80%;
 - Pluimvee: 80%;
 - Melkvee: 95%;
 - d. al naar gelang de toepasselijke verplichtingen op grond van de Omgevingswet binnen ... maanden na subsidieverlening:
 - een omgevingsrechtelijke melding doen bij het bevoegd gezag dat de veehouderijonderneming op de veehouderijlocatie niet langer landbouwhuisdieren van de desbetreffende diersoort of diersoorten houdt, of;
 - mededeling doen aan Gedeputeerde Staten dat het bevoegd gezag op verzoek van de veehouder de omgevingsvergunning milieu voor de

- locatie heeft ingetrokken of zodanig heeft aangepast dat het niet langer is toegestaan op de locatie landbouwhuisdieren van de desbetreffende diersoort of diersoorten te houden;
- e. **binnen maanden** na subsidieverlening mededeling doen aan Gedeputeerde Staten dat het bevoegd gezag - op verzoek van de veehouder - een besluit heeft genomen, op grond waarvan de toegestane stikstofemissie vanaf de veehouderijlocatie niet meer bedraagt dan de stikstofemissie ten gevolge van het houden van landbouwhuisdieren van de diersoort of diersoorten die na de gedeeltelijke sluiting van de veehouderijlocatie nog gehouden worden, uitgaand van het aantal landbouwhuisdieren dat gemiddeld in het referentiejaar werd gehouden;
 - f. **binnen ... maanden** na subsidieverlening een overeenkomst sluiten met Gedeputeerde Staten – met gebruikmaking van de in bijlage 2A opgenomen modelovereenkomst – waarin de subsidieontvanger zich verbindt om:
 - 1°. niet langer landbouwhuisdieren van de diersoort of de diersoorten te houden waarop de subsidieverstreking betrekking heeft, noch als persoon, noch tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband;
 - 2°. zeker te stellen dat na al dan niet tijdelijke overdracht of ingebruikgeving van de locatie of een deel daarvan aan een verkrijger of gebruiker evenmin op die locatie landbouwhuisdieren van de desbetreffende diersoort of diersoorten worden gehouden; en
 - 3°. niet op een over te nemen bestaande veehouderijlocatie of een in te richten nieuwe veehouderijlocatie in Nederland of een andere lidstaat van de Europese Unie die diersoorten te gaan houden die werden gehouden op de locatie die met subsidie op grond van deze regeling gedeeltelijk wordt gesloten, noch als persoon, noch tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband.
2. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van het vereiste van het afbreken en verwijderen van het dierenverblijf of de dierenverblijven, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, voor zover de veehouderijonderneming dat gebouw of die gebouwen langdurig gaat gebruiken:
- a. voor de veehouderijonderneming, mits dit niet leidt tot een toename van het aantal dierplaatsen ten opzichte van de ingevolge lid 1, onderdeel b, verkleinde stalcapaciteit;
 - b. voor andere activiteiten dan voor een veehouderijonderneming, mits het bevoegd gezag op grond van de Omgevingswet **binnen ... maanden** nadat de overeenkomst als bedoeld in het eerste lid, sub f, is gesloten, met dat gebruik heeft ingestemd.

3. Indien een verplichting, bedoeld in de voorgaande leden, wegens onvoorziene omstandigheden niet kan worden afgerond binnen de genoemde termijn en de subsidieontvanger acht verlenging van de betreffende termijn wenselijk, dan kan hij uiterlijk de dag voor het verstrijken van die termijn schriftelijk een gemotiveerd verzoek indienen bij Gedeputeerde Staten tot verlenging met maximaal ...maanden.

Artikel 16. Voortgangsrapportage

... Wanneer voortgangsrapportage in te dienen met welke informatie/ bewijsstukken, zodat bevoorschotting daaraan kan worden gekoppeld.

Artikel 17. Verantwoording

1. De subsidieontvanger dient binnen xx weken nadat is voldaan aan de vereisten, bedoeld in artikel 14, 15 respectievelijk 15A, doch uiterlijk op ...[1 juli 2031] een verzoek tot vaststelling van de subsidie in bij Gedeputeerde Staten.
2. De subsidieontvanger toont bij de aanvraag tot subsidievaststelling aan dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend, zijn verricht en dat aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen is voldaan door middel van de volgende bewijsstukken:
 - a. een activiteitenverslag;
 - b. een bewijs van vestiging van de kwalitatieve verplichting bedoeld in bijlage 1 of bijlage 2;
 - c. een financieel verslag.
 - d.

Artikel 18. Bevoorschotting en betaling

1. Gedeputeerde Staten verstrekken een voorschot op het verleende subsidiebedrag, dat wordt uitbetaald in [2] termijnen.
2. Het eerste termijnvoorschot van [...] wordt uitbetaald na ontvangst van de ondertekende uitvoeringsovereenkomst, als bedoeld in artikel 14, artikel 15 of artikel 15a.
3. Het tweede termijnvoorschot van [...] wordt uitbetaald nadat Gedeputeerde Staten een voortgangsrapportage hebben ontvangen van de subsidieontvanger, waaruit blijkt dat de subsidieontvanger heeft voldaan aan alle van toepassing zijnde vereisten, die zijn genoemd in artikel 14, lid 1 of artikel 15 lid 1 of artikel 15a, lid 1, met uitzondering van het vereiste om dierenverblijven af te breken en te verwijderen.

Artikel 19. Gegevensverwerking

1. De provincie maakt, met inachtneming van randnummers 112 en 114 van het landbouwsteunkader, na de datum van subsidievaststelling op grond van deze regeling de volgende gegevens over de subsidieverstrekking bekend:
 - a. de naam van de subsidieontvanger;
 - b. de hoogte van het verstrekte subsidiebedrag;
 - c. de datum van de subsidievaststelling;

- d. het feit dat de subsidieverstrekking betrekking heeft op een onderneming die voldoet aan de in artikel 2, eerste lid van bijlage I bij verordening 2022/2472 vastgestelde criteria;
 - e. de provincie op het grondgebied waarvan de veehouderijlocatie zich bevindt;
 - f. de voornaamste economische sector waarin de subsidieontvanger ten tijde van de subsidieaanvraag actief was.
2. De gegevens die door de veehouderijonderneming zijn verstrekt aan de provincie op grond van deze subsidieregeling, kunnen door de provincie worden verstrekt aan de Minister, voor zover nodig voor:
- a. de beoordeling of die gegevens overeenkomen met de gegevens waarover de minister beschikt;
 - b. de vaststelling door de minister van de uitkering die de minister heeft verstrekt aan de provincie ten behoeve van deze subsidieregeling;
 - c. het opnemen van depositieruimte in het Aeries Register, bedoeld in hoofdstuk 17A van de Omgevingsregeling;
 - d. de toepassing van artikel 20.1, eerste lid, van de Omgevingswet, de artikelen 11.68, 11.69, 11.69a, 11.69c, 12.26b en 12.26c van het Besluit Leefomgeving en de artikelen 10.36dc en 15.5 van het Omgevingsbesluit, met inbegrip van de verstrekking van die gegevens aan kennisinstellingen met het oog op werkzaamheden ten behoeve van die toepassing.

Artikel 20. Evaluatie

Gedeputeerde Staten zenden in [jaartal] en vervolgens telkens na twee jaar aan Provinciale Staten een verslag over de effecten en de doeltreffendheid van deze regeling in de praktijk.

Artikel 21. Bekendmaking

Deze regeling zal in het Provinciaal Blad worden geplaatst.

Artikel 22. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang van

Artikel 23. Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Subsidieregeling gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties [naam provincie].

BIJLAGE 1,
Behorende bij artikel 14 van de Subsidieregeling gebiedsgerichte
beëindiging veehouderijlocaties provincie

Modelovereenkomst

Ondergetekenden:

... (naam), in zijn/haar hoedanigheid van privé persoon en als natuurlijke persoon of rechtspersoon die of samenwerkingsverband van natuurlijke personen of rechtspersonen dat een veehouderijonderneming drijft, verder te noemen: de veehouder en

De Provincie [.....], vertegenwoordigd door, namens deze,

overwegende:

dat de Subsidieregeling gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties provincie [...] in artikel als voorwaarde bevat voor subsidieverstrekking dat de subsidie ontvangende veehouder zich bij overeenkomst moet hebben verbonden om:

- 1°. niet langer op de locatie landbouwhuisdieren te houden, noch als persoon, noch tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband;
- 2°. zeker te stellen dat na al dan niet tijdelijke overdracht of ingebruikgeving van de locatie of een deel daarvan aan een verkrijger of gebruiker evenmin op die locatie landbouwhuisdieren worden gehouden;
- 3°. niet op een andere locatie in Nederland of een andere lidstaat van de Europese Unie dezelfde diersoorten met productierecht te gaan houden die werden gehouden op de locatie die met subsidie op grond van deze regeling is gesloten, noch als persoon, noch tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband;

dat de aanvraag van de veehouder om subsidie op grond van de regeling te ontvangen voor het beëindigen van de veehouderijlocatie met adres ... (verder te noemen: de locatie), is toegewezen;

komen het volgende overeen:

1. De veehouder zal, na te hebben voldaan aan de vereisten, bedoeld in artikel ... van de regeling, op de locatie niet opnieuw landbouwhuisdieren gaan houden.
2. De veehouder zal bij overdracht van de locatie of een deel daarvan in de koopovereenkomst een zogenaamd kettingbeding opnemen luidende dat

de locatie niet gebruikt zal worden voor het houden van landbouwhuisdieren en dat elke volgende verkrijger aan dezelfde verplichting wordt verbonden.

3. De veehouder gaat de kwalitatieve verplichting aan als bedoeld in artikel 6:252 van het Burgerlijk Wetboek om de locatie niet te gebruiken voor het houden van landbouwhuisdieren en schrijft deze kwalitatieve verplichting in de openbare registers in.
4. De veehouder zal niet op een andere locatie dan de hiervoor bedoelde locatie, in Nederland of een andere lidstaat van de Europese Unie, dezelfde diersoorten gaan houden, behoudens voor zover het een locatie betreft waar hij ten tijde van de aanvraag om subsidie op grond van de regeling reeds dezelfde diersoorten met productierecht hield.

Datum en plaats:

.....,

....

....

(.... = naam vertegenwoordiger van de Provincie)

(...

= naam veehouder, geboortedatum en BSN-nummer)

.... (...)

= naam echtgenote / echtgenoot van veehouder, geboortedatum en BSN-nummer)

**BIJLAGE 2,
Behorende bij artikel 15 en 15A van de Subsidieregeling gebiedsgerichte
beëindiging veehouderijlocaties provincie ...**

Modelovereenkomst

Ondergetekenden:

... (naam), in zijn/haar hoedanigheid van privé persoon en als natuurlijke persoon of rechtspersoon die of samenwerkingsverband van natuurlijke personen of rechtspersonen dat een veehouderijonderneming drijft, verder te noemen: de veehouder en

De Provincie, vertegenwoordigd door, namens deze,

overwegende:

dat de Subsidieregeling gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties provincie in artikel als voorwaarde bevat voor subsidieverstrekking dat de subsidie ontvangende veehouder zich bij overeenkomst moet hebben verbonden om:

- 1°. niet meer landbouwhuisdieren te houden met een aantal dat **het in omvang teruggebrachte aantal landbouwhuisdieren zoals opgenomen in de beschikking tot subsidieverlening** overstijgt, noch als persoon, noch tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband;
- 2°. zeker te stellen dat na al dan niet tijdelijke overdracht of ingebruikgeving van de locatie of een deel daarvan aan een verkrijger of gebruiker evenmin op die locatie meer landbouwhuisdieren worden gehouden met een aantal dat **het in omvang teruggebrachte aantal landbouwhuisdieren zoals opgenomen in de beschikking tot subsidieverlening** overstijgt; en
- 3°. niet op een andere locatie dezelfde diersoorten te gaan houden die werden gehouden op de locatie die met subsidie op grond van een provinciaal subsidie-instrument is gesloten, noch als persoon, noch tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband;

dat de aanvraag van de veehouder om subsidie op grond van de regeling te ontvangen voor het gedeeltelijk beëindigen van de veehouderijlocatie met adres ... (verder te noemen: de locatie), is toegewezen;

komen het volgende overeen:

1. De veehouder zal, na te hebben voldaan aan de vereisten, bedoeld in artikel ... van de regeling, op de locatie niet opnieuw landbouwhuisdieren

gaan houden met een aantal dat **het in omvang teruggebrachte aantal landbouwhuisdieren, zoals opgenomen in de beschikking tot subsidieverlening**, overstijgt;

2. De veehouder zal bij overdracht van de locatie of een deel daarvan in de koopovereenkomst een zogenaamd kettingbeding opnemen luidende dat de locatie niet gebruikt zal worden voor het houden van landbouwhuisdieren met een aantal dat **het in omvang teruggebrachte aantal landbouwhuisdieren, zoals opgenomen in de beschikking tot subsidieverlening**, overstijgt en dat elke volgende verkrijger aan dezelfde verplichting wordt verbonden.
3. De veehouder gaat de kwalitatieve verplichting aan als bedoeld in artikel 6:252 van het Burgerlijk Wetboek om de locatie niet te gebruiken voor het houden van landbouwhuisdieren met een aantal dat **het in omvang teruggebrachte aantal landbouwhuisdieren, zoals opgenomen in de beschikking tot subsidieverlening**, overstijgt, en schrijft deze kwalitatieve verplichting in de openbare registers in.
4. De veehouder zal niet op een andere locatie dan de hiervoor bedoelde locatie, in Nederland of een andere lidstaat van de Europese Unie, dezelfde diersoorten gaan houden, behoudens voor zover het een locatie betreft waar hij ten tijde van de aanvraag om subsidie op grond van de regeling reeds dezelfde diersoorten met productierecht hield.

Datum en plaats:

.....,

....

....

(.... = naam vertegenwoordiger van de Provincie)

(... = naam veehouder, geboortedatum en BSN-nummer)

.... (...= naam echtgenote / echtgenoot van veehouder, geboortedatum en BSN-nummer)

**BIJLAGE 3,
Behorende bij artikel 2 van de Subsidieregeling gebiedsgerichte
beëindiging veehouderijlocaties provincie ...**

INVOEGEN VAN KAART, WAAROP IS WEERGEGEVEN IN WELKE
GEBIEDEN DE VEEHOUDERIJ MOET ZIJN GELEGEN, OM IN
AANMERKING TE KUNNEN KOMEN VOOR SUBSIDIE

TOELICHTING

I. ALGEMEEN

Doel van de regeling

Deze subsidieregeling is enerzijds gericht op het realiseren van een structurele, blijvende reductie van de stikstofbelasting en stikstofemissie vanuit veehouderijlocaties en anderzijds op het via vrijwillige basis sluiten van veehouderijlocaties om beweging te krijgen in provinciale gebiedsprocessen die gericht zijn op het realiseren van opgaven voor stikstof, water, klimaat en natuur.

Via deze regeling wordt het budget ingezet dat van het Rijk is verkregen voor de beëindiging van veehouderijen, in het bijzonder de specifieke uitkering die is verkregen op grond van de Regeling provinciale gebiedsgerichte beëindiging veehouderijlocaties.

Omdat subsidie voor beëindiging staatssteun vormt en goedkeuring van de Europese Commissie vergt, heeft het Rijk mede op verzoek van provincies de genoemde regeling (ook wel bekend als SPUK Maatregel Gebiedsgerichte Beëindiging) voor notificatie aan de Europese Commissie aangeboden.

<Daarbij is het voornemen gemeld dat provincies naast de middelen (spuk) die zij op grond van de Rpgb-regeling kunnen verkrijgen, ook andere middelen kunnen inzetten conform de randvoorwaarden van de regeling, tot een bedrag van totaal € 700 miljoen (met inbegrip van het budget van de Rpgb)>. De Commissie heeft goedkeuring gegeven aan de Rpgb-regeling <en aan de besteding van extra budget tot maximaal totaal € 700 miljoen>.

Op grond van deze provinciale regeling, die binnen de kaders van de SPUK Maatregel Gebiedsgerichte Beëindiging is opgesteld, zullen we het budget uit deze SPUK besteden.

Controle van gegevens en gegevensverwerking

Bij de aanvraag om subsidie vraagt de provincie de agrarische onderneming diverse gegevens en stukken te overleggen. De provincie legt een dossier aan van al deze gegevens en stukken inclusief de aanvraag voor subsidie. Denk hierbij aan taxatierapport(en), bedrijfsgegevens en andere bescheiden van de ondernemer. Ook de verplicht te sluiten overeenkomst in het kader van de subsidieverlening wordt aan het dossier toegevoegd. De provincie beheert het dossier. De provincie voert ook de controle uit op de gegevens en stukken in het dossier.

Voor een deel daarvan kan de provincie zelf beoordelen of de ingediende gegevens correct zijn. Voor een ander deel echter niet. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) zal op verzoek van de provincie controle uitvoeren op dat deel van de gegevens. De provincie krijgt voor de controle van bepaalde gegevens ondersteuning van RVO. Zo zal RVO de opgegeven dieraantallen controleren. Aan de hand van die aantallen berekent de provincie of de ondernemer voor wat betreft de bedrijfslocatie waar de aanvraag op is gericht, voldoet aan de drempelwaarde voor stikstofemissiereductie. Aan de hand van de berekening stelt de provincie ook vast hoeveel

dierrechten/productierechten ten minste doorgehaald moeten worden. De ondernemer moet zelf bij RVO het verzoek indienen om productierecht door te halen. Of de ondernemer het juiste aantal varkensseenheden, pluimvee-eenheden of kilogrammen fosfaat laat doorhalen, zoals in de subsidiebeschikking van de provincie is bepaald, controleert RVO niet. Hiervoor dient de ondernemer het overzicht van RVO aan de provincie te overleggen waaruit blijkt dat het verzoek voor de doorhaling van productierechten is verwerkt. De provincie controleert aan de hand daarvan of aan het vereiste percentage is voldaan w.

II. ARTIKELEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

Beekdalen

De definitie van beekdalen ziet op 2.500 meter zones rond beken (dus een strook van 2.500 meter aan elke zijde van de beek). Beken zijn gedefinieerd in het rapport 'Basiskaart Aquatisch: de Watertypenkaart' van het Planbureau voor de leefomgeving als lijnvormige langzaam en snelstromende wateren¹. De bij deze watertypen behorende watertypencodes conform de KRW zijn R3, R4, R5, R9, R10, R11, R12, R13, R14, R15, R17 en R18.

Landbouwhuisdier

De omschrijving van dit begrip komt overeen met die in het Besluit activiteiten leefomgeving. Niet alleen zoogdieren en vogels die worden gehouden voor de directe productie van landbouwproducten zoals vlees, eieren en melk vallen onder het begrip landbouwhuisdier maar ook dieren die worden gehouden voor vermeerdering van dergelijke dieren. Het betreft bijvoorbeeld zeugen en ouderdieren in de pluimveehouderij, maar ook paarden en pony's die voor het fokken worden gehouden. Paarden die worden gehouden voor een rijsschool vallen er daarentegen niet onder. Omdat productie naar zijn aard bedrijfsmatige activiteiten betreft, vallen hobbymatig gehouden dieren niet onder het begrip landbouwhuisdier.

Productiecapaciteit

De met de onroerende zaken verbonden bestanddelen die niet kunnen worden afgescheiden zonder dat beschadiging van betekenis wordt toegebracht aan een of meer bestanddelen ('aard- en nagelvast verbonden'), zijn te beschouwen als onderdelen van de onroerende zaak. Tot de onroerende zaken verbonden met en noodzakelijk voor de agrarische bedrijfsvoering behoren de dierenverblijven, silo's, schuren en bergingen, werkruimtes en vaste opslagen voor onder andere voer en mest.

Taxateur

¹ Basiskaart Aquatisch; de Watertypenkaart, Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), Den Haag/Bilthoven 2010, PBL-publicatienummer 500067004.

Taxaties moeten gelet op deze definitie worden uitgevoerd door taxateurs, gespecialiseerd in taxatie van agrarische onroerende zaken (vastgoed). De taxateur moet als zodanig ingeschreven zijn in de Kamer Landelijk en Agrarisch Vastgoed van het Nederlands Register Vastgoed Taxateurs (NRVT). Taxaties moeten daarmee worden uitgevoerd conform de geldende Reglementen van de NRVT en de geldende Praktijkhandreiking Landelijk en Agrarisch Vastgoed zoals deze door het NRVT is vastgesteld (zie <https://www.nrvt.nl/> voor de meest actuele versie). Taxatierapporten dienen te voldoen aan de hiervoor genoemde kwaliteitseisen van het NRVT.

Veehouder en veehouderijonderneming

Als veehouder is gedefinieerd degene die een veehouderijonderneming drijft, hetzij een natuurlijke persoon (eenmanszaak), hetzij een rechtspersoon (vennootschap), hetzij een samenwerkingsverband (een maatschap, een vennootschap onder firma of een coöperatie).

Subsidieaanvragen op grond van deze regeling worden gedaan door degene of degenen die bevoegd zijn namens de onderneming te handelen.

In de praktijk komt het voor dat een veehouder voor zijn bedrijf een stal gebruikt die eigendom is van een ander. Die eigenaar drijft dan niet de veehouderijonderneming en beschikt ook niet over een zogenaamd uniek bedrijfsnummer (UBN). Hij is ook niet te beschouwen als exploitant in de zin van Verordening (EU) 2016/429 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 (PbEU 2016, L 84; 'diergezondheidswetgeving'). Een dergelijke exploitant ('iedere natuurlijke of rechtspersoon die verantwoordelijk is voor dieren of producten') is op grond van de verordening en ook de Regeling houders van dieren verplicht om het bevoegd gezag (RVO) gegevens te verstrekken over zijn bedrijfsvestiging en over de daar gehouden dieren. De bedrijfsvestiging wordt geregistreerd met het UBN. Degene aan wiens naam het UBN is gekoppeld, kan dus bij twijfelgevallen als veehouder worden aangemerkt.

Veehouderijlocatie

Een veehouderijlocatie is omschreven als de plaats van een bedrijfsvestiging, meer concreet het erf van de vestiging. Voor het begrip erf is verwezen naar de in het omgevingsrecht gebruikte definitie, die volgens het Besluit omgevingsrecht luidt: een al dan niet bebouwd perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, en, voor zover een bestemmingsplan of een beheersverordening van toepassing is, deze die inrichting niet verbieden.

Zoals hiervoor al aan de orde was, moet een veehouder zijn vestiging laten registreren met een uniek bedrijfsnummer (UBN). Indien een veehouder zijn bedrijf uitoefent op aangrenzende percelen, kan de vraag opkomen of sprake is van één of meer veehouderijlocaties. In dergelijke gevallen zal op basis van de UBN-registratie bepaald worden of sprake is van één of van twee

vestigingsplaatsen. Bij een gekoppeld bouwblok kan sprake zijn van één UBN en dus ook één locatie, ook al heeft betrokkene voor elk van de delen een aparte omgevingsvergunning of een aparte meldingsverplichting. In dat geval gelden de vereisten van deze regeling betreffende de omgevingsvergunning en melding aan het bevoegd gezag voor beide delen.

Artikel 5. Weigeringsgronden

Sub f en g:

De subsidie aan een veehouderijonderneming mag niet leiden tot ontoelaatbare staatssteun, die niet past binnen de richtsnoeren van het landbouwsteunkader. Daarom zal subsidie worden geweigerd als tegen de veehouderijonderneming een bevel tot terugvordering uitstaat als bedoeld in artikel 25 van het landbouwsteunkader.²

Daarnaast kan geen subsidie worden verleend voor een onderneming in moeilijkheden. Voor de definitie van het begrip 'onderneming in moeilijkheden' wordt verwezen naar de Richtsnoeren waarin een uitgebreide definitie is opgenomen. Voor ondernemingen in moeilijkheden geldt een specifiek staatssteunkader.³

Sub i:

Sub i bevat een weigeringsgrond voor veehouderijondernemingen die kunnen worden aangemerkt als grote onderneming, omdat de onderneming niet voldoet aan de criteria voor kleine, middelgrote en micro-ondernemingen zoals vermeld in bijlage 1 van Verordening 2472/2022 van de Commissie van 14 december 2022 (PbEU, L 327). Ingevolge artikel 2, eerste lid, van deze bijlage behoort een onderneming tot de categorie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen indien er minder dan 250 personen werkzaam zijn en indien de jaaromzet ervan 50 miljoen EUR of het jaarlijkse balanstotaal 43 miljoen EUR niet overschrijdt.

Artikel 6. Subsidievereiste vermindering stikstofemissie

Leden 2 en 3:

In de artikelleden 2 en 3 wordt aangegeven hoe de vermindering van stikstofemissie wordt bepaald.

Rekenvoorbeeld

Een veehouderij-onderneming dient in 2025 een subsidieaanvraag in voor de volledige beëindiging van zijn veehouderijlocatie.

In referentiejaar 2023 had de veehouderij-onderneming 100 vleesrunderen (conform "gecombineerde opgave" 2023).

Stap 1: Bereken stikstofemissie in referentiejaar 2023:

Rekensom: (Emissie van ammoniak per dierplaats per jaar) x (gemiddeld aantal gehouden landbouwhuisdieren in referentiejaar 2023).

➤ Emissie van ammoniak per vleesrund per jaar = XX kilogram ammoniak

➤ Gemiddeld aantal vleesrunderen in 2023 = 100 vleesrunderen

Dus: XX kilogram x 100 vleesrunderen = 100XX kilogram ammoniak

³ Mededeling van de Commissie, Richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan niet-financiële ondernemingen in moeilijkheden (2014/C 249/01).

Stap 2: Bereken vermindering stikstofemissie

Bij volledige sluiting van veehouderijlocatie gaat de stikstofemissie (in beginsel) naar 0.

Rekensom: (stikstofemissie in referentiejaar 2023) – (stikstofemissie na volledige sluiting)

➤ *Stikstofemissie in referentiejaar 2023 = 100XX kilogram ammoniak*

➤ *Stikstofemissie na volledige sluiting = 0 kilogram ammoniak*

Dus: 100XX kilogram – 0 kilogram = 100XX kilogram ammoniak vermindering aan stikstofemissie.

De van toepassing zijnde emissiefactoren zijn opgenomen in bijlage V (voor stalsystemen) en bijlage VI (voor aanvullende technieken) van de Omgevingsregeling⁴.

Er zijn 4 situaties beschreven:

1. Een huisvestingssysteem zonder aanvullende techniek. Dan is de emissie hetzelfde als de emissiefactor van het huisvestingssysteem.
2. Een huisvestingssysteem met 1 aanvullende techniek. Dan is de emissie $EF \times (100\% - R\%)$. Hierbij is EF de emissiefactor en R% is het reductiepercentage van de aanvullende techniek.
3. Er zijn 2 of meer aanvullende technieken. Dan is de gecorrigeerde emissiefactor $EF \times (100\% - R\%) \times (100\% - R\%)$.
4. Er is een luchtwasser als aanvullende techniek, en het huisvestingssysteem reduceert al meer dan 70%. Dan is de emissie $EFO \times (100\% - LW\%) \times 0,3$. Hierbij is EFO de emissiefactor van overige huisvesting voor die diercategorie. LW% is het reductiepercentage van de luchtwasser.

Voor melkveehouders en pluimveeouders met een volièrestal die in het bezit zijn van bepaalde stalsystemen is het toegestaan om bij de emissieberekening gebruik te maken van specifieke emissiecijfers. In de handleiding 'Overzicht aangepaste emissiecijfers (Regeling ammoniak en veehouderij code (Rav-codes) AERIUS Check'⁵ staat een overzicht van de staltypes waar het precies om gaat. Op de in de voetnoot genoemde website zijn ook de oude emissiefactoren en de nieuwe emissiecijfers te vinden.

Lid 4

Bij bijzondere omstandigheden in de bedrijfsvoering kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een dierziektenuitbraak, waardoor het gemiddeld aantal gehouden dieren in het betreffende jaar niet representatief was.

Lid 5

PM *hoe wordt reductie bepaald bij gedeeltelijke beëindiging; onderscheid tussen gedeeltelijke beëindiging met één diersoort of integrale beëindiging met één diersoort. In het tweede geval betreft de emissiereductie de voor het referentiejaar berekende emissie van de bewuste diersoort. Lid 5 heeft specifiek betrekking op het eerste geval (zie algemene opmerking)*

⁴ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0045528/2024-01-01>

⁵ <https://www.aeriusproducten.nl/producten/aerius-check>

Artikel 14. Verplichtingen bij volledige sluiting veehouderijlocatie

Lid 1, sub b:

De verwijdering van meststoffen, bedoeld in onderdeel b, heeft betrekking op dierlijke meststoffen in de zin van de Meststoffenwet en betreft alle plaatsen waar op de locatie mest is opgeslagen, zoals in mestkelders of -bassins, tanks etc. Voor zover sprake is van vloeibare mest moet deze uit dergelijke opslagen worden opgepompt. De vaste meststof (bezinklaag) moet dan bij de sloop worden afgevoerd.

Lid 1, sub c:

Bij de beëindiging van de productie op een melkvee-, varkens- of pluimveehouderijlocatie hoort, naast de afvoer van de aanwezige dieren en mest, tevens het definitief laten doorhalen van het productierecht door RVO. Het is niet wenselijk dat bedrijfsbeëindiging op de ene locatie via overdracht van het productierecht kan leiden tot het starten of vergroten van een veehouderij op een andere locatie. Daarom is voorzien dat het overgrote deel van het productierecht dat voor de te sluiten productielocatie is gebruikt, definitief komt te vervallen (onderdeel c). Hiertoe dient de veehouder een kennisgeving te doen aan RVO via het formulier 'Wijziging; vervallen van dierproductierechten'⁶.

De regeling bevat een norm voor het gedeelte van het productierecht, uitgedrukt in kilogrammen fosfaat of in varkens- of pluimvee-eenheden, dat ten minste moet komen te vervallen. Daarbij is het volgende van belang. Het productierecht is bij RVO geregistreerd op naam van de veehouderij-onderneming, zonder vermelding van de locatie. Indien een veehouder meer dan één veehouderijlocatie heeft, is niet uit de registratie bij RVO af te leiden welk deel van het productierecht rust op een van zijn locaties. In verband hiermee is het deel van het productierecht dat moet vervallen gerelateerd aan de forfaitaire productie van fosfaat door melkvee in het referentiejaar, dan wel het aantal varkens of stuks pluimvee, uitgedrukt in varkens- respectievelijk pluimvee-eenheden, dat in het referentiejaar gemiddeld is gehouden op de betreffende locatie.

Als referentiejaar geldt in beginsel twee jaar voorafgaand aan het kalenderjaar waarin de aanvraag wordt ingediend (artikel 2, derde lid). Dat referentiejaar dient dan te worden gebruikt voor de berekening van de omvang van het minimaal door te halen productierecht.

Het te vervallen varkens- of pluimveerecht, uitgedrukt in varkens- respectievelijk pluimvee-eenheden, bedraagt minimaal 80% van dat varkens- of pluimveerecht. Het te vervallen fosfaatrecht, uitgedrukt in kilogrammen fosfaat, bedraagt minimaal 95% van dat fosfaatrecht. Op grond van de regeling geldt ook een maximum: voor het laten doorhalen van maximaal 100% van het benodigde productierecht kan subsidie worden verstrekt.

⁶ Het genoemde formulier is te vinden op www.rvo.nl.

De hoogte van de te verstrekken subsidie is afhankelijk van de omvang van het productierecht dat feitelijk komt te vervallen. Een veehouder dient in verband hiermee bij de subsidieaanvraag op te geven hoeveel kilogrammen fosfaat of varkens- of pluimvee-eenheden hij wil laten vervallen.

Met het percentage van het productierecht dat minimaal moet komen te vervallen, wordt recht gedaan aan de situatie die in de praktijk veel voorkomt, namelijk dat een veehouder niet het gehele productierecht dat op zijn bedrijf rust volledig in eigendom heeft, maar deels ook gebruik maakt van kilogrammen fosfaat of van varkens- en pluimvee-eenheden die worden geleased van derden.

Een vereiste waarbij veehouders het gehele productierecht dat nodig is voor een productielocatie zouden moeten laten vervallen, zou een aanzienlijk deel van de doelgroep bij voorbaat uitsluiten of zou betekenen dat veehouders eerst extra productierecht moeten verwerven (in eigendom) om aan het vereiste te kunnen voldoen. Uit gegevens van RVO blijkt dat het leasen van productierecht in de varkens- en pluimveehouderij een meer gangbare praktijk is dan in de melkveehouderij. Dit rechtvaardigt een hoger percentage te vervallen productierecht voor melkvee (95%) dan voor varkens en pluimvee (80%).

Lid 1, sub f:

Onderdeel f heeft betrekking op de situatie dat de veehouder na de sluiting van de veehouderijlocatie daar bestaande niet-veehouderijactiviteiten voortzet of er andere niet-veehouderijactiviteiten gaat verrichten – waarvoor uiteraard zo nodig het bevoegd gezag een omgevingsvergunning milieu moet verlenen. Dan moet met een afzonderlijk besluit worden geborgd dat de eventuele stikstofemissie van die activiteiten niet meer bedraagt dan 15% van de oorspronkelijk toegestane emissie.

Het besluit vergt maatwerk in de zin dat de toegestane stikstofemissie moet worden gekoppeld aan de door betrokkene beoogde activiteiten. Veelal zal deze emissie ver onder het plafond van 15% blijven.

Indien voor de beoogde activiteiten een natuurvergunning wordt verleend, moet daaraan een voorschrift worden verbonden dat de daarmee gemoeide stikstofruimte niet extern kan worden gesaldeerd. Dat houdt ermee verband dat het wenselijk is dat alle stikstofruimte van de veehouder die met gebruik van deze regeling zijn locatie sluit, ten goede komt aan de natuur. Dat is reden om geen externe saldering toe te staan voor de stikstofruimte die is vergund voor de bestaande situatie en evenmin voor de stikstofruimte die gemoeid is met de natuurvergunning.

Lid 1, sub h:

In dit artikellid is bepaald dat de veehouderijonderneming na subsidieverlening een overeenkomst moet sluiten met Gedeputeerde Staten.

Zoals blijkt uit de modelovereenkomst moet de overeenkomst worden gesloten door degene(n) die de zeggenschap in de veehouderijonderneming uitoefent

c.q. uitoefenen. In geval van een samenwerkingsverband (maatschap of vennootschap onder firma) zijn dit de maten respectievelijk de vennoten. In geval van een besloten vennootschap zijn dit de bestuurders en de aandeelhouders.

Lid 1, sub i:

De op de veehouderijlocatie gebruikte productiecapaciteit moet worden afgebroken en verwijderd. Daarbij kan zich de situatie voordoen dat er beschermde diersoorten in een stal aanwezig zijn (bijvoorbeeld vleermuizen of broedvogels). Op grond van de Omgevingswet is een vergunning nodig voor sloop van bouwwerken indien de uit te voeren werkzaamheden schadelijke effecten hebben op beschermde soorten die daar aanwezig zijn.

In het geval van stallen is er vooral een kans op de aanwezigheid van broedvogels en vleermuizen in de te slopen gebouwen. In voorkomend geval worden door sloop van de gebouwen de nest- en verblijfplaatsen en/of de leefomgeving vernietigd en daarmee is sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet. Voor sloop is daarom in een dergelijk geval een vergunning nodig en moeten mitigerende maatregelen worden genomen.

Lid 2:

Bij het verzoek tot ontheffing van het sloopvereiste dient de veehouder een bewijs te voegen waaruit blijkt dat het bevoegd gezag instemt met het handhaven van (een deel van) de bouwwerken die onder de sloopverplichting vallen en met het gewijzigd gebruik ervan. Dit bewijs moet op een door de provincie te bepalen uiterste datum na het sluiten van de overeenkomst ingediend zijn bij de provincie.

Alle niet voor de nieuwe economische activiteit benodigde (delen van de) productiecapaciteit dienen gesloopt en verwijderd te worden. Indien de ontheffing ziet op (een deel van) een dierenverblijf, ontslaat dit de veehouder niet van de verplichting om in een voorkomend geval een bezinklaag uit de mestkelder te laten verwijderen.

Als ontheffing op het sloopvereiste wordt verleend, wordt de te verstrekken bijdrage voor het waardeverlies van de productiecapaciteit hierop aangepast: de productiecapaciteit die hergebruikt gaan worden wordt niet meegenomen in de berekening van de bijdrage voor het waardeverlies.

Artikelen 15 en 15A. Verplichtingen bij gedeeltelijke sluiting veehouderijlocatie

Zoals is bepaald in art. 3 kan op grond van deze regeling subsidie worden verstrekt voor een gedeeltelijke sluiting van een veehouderijlocatie. Het moet daarbij gaan om het houden van minder dieren op een locatie waar één diersoort wordt gehouden of om het niet langer houden van dieren van een bepaalde diersoort op de locatie. In het tweede geval gelden de verplichtingen die zijn aangeduid in artikel 15A. Deze verplichtingen komen goeddeels

overeen met de verplichtingen die gelden bij volledige sluiting van de veehouderijlocatie. In het eerste geval zijn er meer verschillen, omdat de verplichtingen niet aan een diersoort zijn gerelateerd maar aan de mate waarmee de stalcapaciteit wordt verkleind.

Artikel 15, lid 1

Artikel 15, eerste lid bevat zes verplichtingen in geval sprake is van een gedeeltelijke sluiting waarbij het aantal gehouden dieren van één diersoort wordt verminderd. Steeds is vermeld binnen welke termijn aan de verplichting moet worden voldaan.

Onderdeel a betreft het verkleinen van de stalcapaciteit door het slopen en afvoeren van de locatie van de desbetreffende stal of stallen (dierenverblijf of -verblijven). Met het expliciete vereiste van verkleining van de stalcapaciteit wordt vastgelegd dat het aantal dierplaatsen wordt verminderd. Het gedeelte waarmee het totaal aantal dierplaatsen wordt verminderd, is maatgevend voor de vermindering van het te houden aantal dieren, overeenkomstig onderdeel b.

Onderdeel b bevat de verplichting om het gemiddelde jaarlijks gehouden aantal dieren ten opzichte van de situatie in het referentiejaar te verminderen overeenkomstig de relatieve vermindering van het aantal dierplaatsen.

Rekenvoorbeeld:

In het referentiejaar waren er op de veehouderijlocatie 3 stallen met elk 50 dierplaatsen (samen 150 dierplaatsen) en er werden in dat jaar gemiddeld 120 dieren gehouden.

Indien bij de gedeeltelijke beëindiging één stal wordt gesloopt, is dat een vermindering van de stalcapaciteit met 1/3. Dit betekent dat ook het gemiddeld aantal te houden dieren met 1/3 moet worden verminderd. Het gemiddelde aantal van 120 dieren moet dus met 1/3 worden verminderd, zodat gemiddeld op jaarbasis nog 80 dieren mogen worden gehouden.

Onderdeel c betreft de verplichting het relevante productierecht te laten doorhalen – voor het geval de gedeeltelijke sluiting betrekking heeft op een diersoort voor het houden waarvan productierecht is vereist.

De omvang van het door te halen productierecht is afhankelijk van het aantal dieren dat niet langer mag worden gehouden, waarbij al naar gelang de diersoort 80 % of 95 % van dat productierecht moet worden doorgehaald.

Rekenvoorbeeld:

Een varkenshouder heeft in het referentiejaar 400 vleesvarkens met productierecht. Bij de gedeeltelijke sluiting van zijn veehouderijlocatie, wordt het aantal vleesvarkens met 200 verminderd. Van het voor 200 vleesvarkens benodigde productierecht moet tenminste 80%, dus 160 varkensseenheden worden doorgehaald.

Steeds geldt de situatie in het referentiejaar als vertrekpunt.

Onderdeel d betreft de verplichting om de omgevingsvergunning milieu of de melding te laten aanpassen aan de nieuwe situatie, zodat erna de toestemming van het bevoegd gezag voor het houden van de desbetreffende landbouwhuisdieren nog slechts betrekking heeft op het aantal dieren dat na de gedeeltelijke sluiting gemiddeld per jaar nog gehouden kan worden.

Onderdeel e betreft de verplichting om de toestemming voor stikstofemissie aan te passen aan de gedeeltelijke sluiting, dus uitgaand van het verminderde aantal landbouwhuisdieren dat jaarlijks gemiddeld kan worden gehouden en de voor het houden van die dieren gebruikte stallen. Er is dus niet langer sprake van latente ruimte (in de natuurvergunning of anderszins).

Onderdeel f betreft de verplichting om met de provincie een overeenkomst te sluiten waarin de veehouder zich verbindt om op de locatie niet meer landbouwhuisdieren te gaan houden dan het aantal dat na de gedeeltelijke sluiting nog gemiddeld per jaar kan worden gehouden en om zeker te stellen dat ook een toekomstige verkrijger/ gebruiker zich hier aan houdt en om zich te verbinden niet elders een veehouderij te gaan beginnen met dezelfde diersoort.

Artikel 15, lid 2

Het tweede lid bevat de mogelijkheid dat gedeputeerde staten ontheffing verleent van de verplichting een gedeelte van de stallen af te breken en te verwijderen. Voorwaarde hiervoor is dat de desbetreffende stal langdurig gebruikt gaat worden voor hetzij het inrichten van grotere dierplaatsen, hetzij voor andere activiteiten waarmee het bevoegd gezag heeft ingestemd.

In het eerste geval mag dus de stal wel nog steeds worden gebruikt voor het houden van landbouwhuisdieren, maar alleen voor zover dit er toe dient om minder dieren per stal te houden, dus met ruimere dierplaatsen. Het voortgezet gebruik doet dus niet af aan de verkleining van de stalcapaciteit qua aantal dierplaatsen.

Artikel 15 A, lid 1

Artikel 15 A, eerste lid, bevat zes verplichtingen in geval sprake is van een gedeeltelijke sluiting van een veehouderijlocatie waar meer dan één diersoort wordt gehouden en waar het houden van de landbouwhuisdieren van één of meer diersoorten wordt beëindigd. Steeds is vermeld binnen welke termijn aan de verplichting moet worden voldaan.

Onderdeel a betreft de verplichting niet langer dieren van de desbetreffende diersoort te houden. De dieren dienen dus definitief te worden afgevoerd binnen de gestelde termijn.

Onderdeel b betreft de verplichting om de dierenverblijven (de stallen) van de diersoort die niet langer wordt gehouden, af te breken en te verwijderen.

Onderdeel c betreft de verplichting het relevante productierecht te laten doorhalen – voor het geval de gedeeltelijke sluiting betrekking heeft op een diersoort voor het houden waarvan productierecht is vereist.

De omvang van het door te halen productierecht is afhankelijk van het aantal dieren dat gemiddeld in het referentiejaar werd gehouden, waarbij al naar gelang de diersoort 80 % of 95 % van dat productierecht moet worden doorgehaald.

Dat betekent bijvoorbeeld dat wanneer niet langer vleesvarkens worden gehouden, terwijl in het referentiejaar 200 vleesvarkens gemiddeld werden gehouden, van het voor 200 vleesvarkens benodigde varkensrecht ten minste 80 %, dus 160 varkensseenheden, moet worden doorgehaald.

Onderdeel d betreft de verplicht om de omgevingsvergunning milieu of de melding te laten aanpassen aan de nieuwe situatie, zodat erna de toestemming van het bevoegd gezag voor het houden van landbouwhuisdieren nog slechts betrekking heeft op de diersoort(en) die na de gedeeltelijke sluiting nog gehouden kunnen worden.

Onderdeel e betreft de verplichting om de toestemming voor stikstofemissie zodanig aan te passen dat die toestemming nog slechts betrekking heeft op het soort dieren dat nog kan worden gehouden op de locatie en bovendien is gerelateerd aan het aantal dieren van die diersoort dat gemiddeld in het referentiejaar werd gehouden. Er is dus niet langer sprake van latente ruimte (in de natuurvergunning of anderszins).

Onderdeel f betreft de verplichting om met de provincie een overeenkomst te sluiten waarin de veehouder zich verbindt om op de locatie niet langer landbouwhuisdieren te houden van de diersoort waarop de gedeeltelijke sluiting betrekking heeft en om zeker te stellen dat ook een toekomstige verkrijger/ gebruiker zich hier aan houdt en om zich te verbinden niet elders een veehouderij te gaan beginnen met dezelfde diersoort.

Artikel 15A, lid 2

Het tweede lid bevat de mogelijkheid dat gedeputeerde staten ontheffing verleent van de verplichting een gedeelte van de stallen af te breken en te verwijderen. Voorwaarde hiervoor is dat de desbetreffende stal langdurig gebruikt gaat worden voor hetzij het inrichten van grotere dierplaatsen, hetzij voor andere activiteiten waarmee het bevoegd gezag heeft ingestemd.

In het eerste geval mag dus de stal wel nog steeds worden gebruikt voor het houden van landbouwhuisdieren van de soort(en) die nog gehouden worden, maar alleen voor zover dit er toe dient om minder dieren per stal te houden, dus met ruimere dierplaatsen. Het aantal dierplaatsen mag dus niet toenemen ten opzichte van de stalcapaciteit, dus het aantal dierplaatsen, in het referentiejaar.

Artikel 19. Gegevensverwerking

Artikel 19, lid 1

In het eerste lid zijn de publicatieverplichtingen opgenomen die voortvloeien uit het feit dat het gaat om (goedgekeurde dus geoorloofde) staatssteun. Het betreft de transparantieverplichtingen van de Richtsnoeren, randnummer 112. Betreffende onderdeel f, de economische sector waarin de subsidieontvanger ten tijde van de aanvraag actief was, is van belang dat voor de aanduiding van de relevante sector gebruik moet worden gemaakt van de indeling van economische activiteiten van het NACE-stelsel, op groepsniveau.

Artikel 19, lid 2

Bij het uitvoeren van deze regeling, verwerkt de provincie persoonsgegevens in de zin van de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG). Dit is het gevolg van het feit dat veehouders hun bedrijf veelal voeren in de vorm van een eenmansbedrijf, een maatschap of een vennootschap onder firma. Gegevens over een dergelijk bedrijf kunnen te herleiden zijn tot de natuurlijke persoon die het bedrijf voert. Bij het beoordelen van vragen voor deelname aan de regeling, de toewijzing en de afwikkeling daarvan worden bedrijfsgegevens en mogelijk ook persoonsgegevens verwerkt. Deze gegevensverwerking moet voldoen aan de wettelijke vereisten van in het bijzonder de AVG.

Niet alleen de provincie, ook het Rijk heeft een betrokkenheid bij de uitvoering van deze regeling. Dat vloeit voort uit het feit dat de controle van bepaalde aanvraaggegevens op verzoek van de provincie plaatsvindt door RVO. Hierop is reeds ingegaan in het algemeen deel van de toelichting. Hiernaast is van belang dat RVO van het Rijk de taak heeft gekregen om na uitvoering van deze subsidieregeling, de specifieke uitkering vast te stellen, die de provincie heeft ontvangen van Rijk op basis van de "Regeling provinciale gebiedsgerichte beëindiging veehouderij-locaties", mede aan de hand van de door de provincie door tussenkomst van BZK beschikbaar gestelde verantwoordingsinformatie. Ook in dat kader is mogelijk sprake van gegevensverwerking.

Daarnaast is relevant dat de regeling mede er op is gericht om zo mogelijk de met de beëindiging gerealiseerde stikstofruimte op te nemen in het stikstofregistratie-register (AERIUS register), met uitvoering van de Omgevingsregeling. De vermindering van de stikstofuitstoot, die het gevolg is van de beëindiging van een veehouderijlocatie met gebruikmaking van deze regeling, en die niet ten goede moet komen aan de natuur (het additionaliteitsvereiste), wordt benut om het AERIUS register te vullen. Om in een concreet geval te kunnen bepalen welke stikstofruimte in het AERIUS register kan worden opgenomen, moeten de bedrijfsgegevens (mogelijkerwijs ook persoonsgegevens) van de veehouders die hun locatie hebben gesloten, gebruikt kunnen worden.

Ook kunnen de in het kader van deze subsidieregeling verstrekte gegevens worden verwerkt ten behoeve van de monitoring van en rapportage over de wettelijke omgevingswaarden voor stikstofdepositie, het Programma stikstofreductie en natuurverbetering en het Legalisatieprogramma PAS-meldingen. Voor monitoring, voortgang en evaluatie kunnen deze gegevens ook worden verstrekt aan kennisinstellingen zoals het RIVM en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

De verwerkingen van persoonsgegevens die plaatsvinden in het kader van deze regeling, zijn noodzakelijk voor een goede uitvoering van deze regeling en dragen bij aan een doelmatige besteding van middelen. Daarbij zijn de gegevensverwerkingen proportioneel. Bij de opstelling van de regeling is een zodanige aanpak gekozen dat alleen bepaalde gegevens worden verwerkt als dat wezenlijk is voor het doel van de verwerking en als er niet een minder belastend alternatief is. Het gaat in het bijzonder om het verifiëren van de juistheid van de desbetreffende gegevens zonder dat dit leidt tot grote administratieve lasten voor subsidieaanvragers.

Gezien al het voorgaande wordt ingeschat dat de in lid 2 bedoelde gegevensverwerkingen geen relevante risico's voor de betrokken veehouders opleveren. Hierbij is ook relevant dat zij zelf de keuze maken om hun locatie te beëindigen, met inbegrip van de desbetreffende voorwaarden, en dat zij hoe dan ook derden zullen moeten informeren dat zij de betreffende veehouderijlocatie geheel of gedeeltelijk gaan sluiten.

To: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl; 5.1.2e [redacted]@pzh.nl
From: 5.1.2e [redacted]
Sent: Tue 1/28/2025 9:14:12 AM
Subject: stukken op GS
Received: Tue 1/28/2025 9:14:00 AM
[Nieuwsbericht website Rendac en Greenpeace \(1\).docx](#)
[Bijlage 2 - Uitspraak civiele procedure Greenpeace stikstofbeleid \(1\).docx](#)
[Bijlage 1 - Analyse uitspraken Afdeling inzake intern salderen door Omgevingsdienst Haaglanden \(ODH\) \(1\).docx](#)
[GS voorstel - Juridische uitspraken Rendac, Amercentrale en Greenpeace - DOS-2019-0005750.docx](#)
[GS brief aan PS - Juridische uitspraken Rendac, Amercentrale en Greenpeace - DOS-2019-0005750.docx](#)

Analyse uitspraak Afdeling inzake intern salderen door Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)

Belangrijkste wijzigingen als gevolg van de Rendac uitspraak

Intern salderen is met terugwerkende kracht per 1-1-2020 vergunningplichtig door de Rendac uitspraak. De vergunningplicht geldt voor nieuwe projecten, maar ook voor reeds gestarte en zonder natuurvergunning gewijzigde projecten waarbij gebruik is gemaakt van intern salderen (het gebruiken van stikstofruimte welke al vergund was voor een eerdere activiteit op dezelfde locatie). Het voorgaande geldt ongeacht of voor deze (gewijzigde) projecten een bestuurlijk rechtsoordeel of positieve weigering is afgegeven en ongeacht of PAS-melders reeds een bericht ontvangen hadden dat zij – vanwege intern salderen – niet langer gelegaliseerd dienden te worden.

Er geldt daarnaast een nieuw algemeen beoordelingskader voor natuurvergunningverlening dat de (resterende) mogelijkheden voor vergunningverlening inperkt. Kort samengevat houdt het nieuwe beoordelingskader het volgende in:

1. Het instrument intern salderen kan alleen worden ingezet als mitigerende maatregel in de passende beoordeling. Dat betekent dat daarvoor dezelfde voorwaarden gelden als voor extern salderen (vooralsnog zonder afoming, bij extern salderen is dit nu 30%). Dit houdt in dat ook bij intern salderen onderbouwd moet worden dat de ruimte uit de referentiesituatie niet reeds nodig is om verslechtering van de Natura 2000-gebieden tegen te gaan (het additionaliteitsvereiste).
2. Wanneer de referentiesituatie niet wordt gevormd door een natuurvergunning, maar door een milieutoestemming (of andere referentiesituatie), kan er enkel intern en extern gesaldeerd worden met (de onderdelen van) milieuvergunningen die feitelijk gerealiseerd zijn en structureel in gebruik zijn of kunnen zijn zonder dat daar een nieuwe natuurvergunning voor nodig is. In toekomstige jurisprudentie zal verder verduidelijkt moeten worden in welke gevallen niet langer sprake is van het “structureel in gebruik zijn”.
3. Voor activiteiten die tussen 1 januari 2020 en 1 januari 2025 met toepassing van intern salderen fysiek zijn gestart en waarvoor op grond van het oude beoordelingskader geen natuurvergunning nodig was, geldt tot 1 januari 2030 een overgangsperiode waarin het bevoegd gezag niet handhavend kan optreden. In toekomstige jurisprudentie zal moeten worden verduidelijkt wanneer sprake is van het fysiek starten van een activiteit.

Enkele toelichtende noties

- a. De gevolgen van het gehele nieuwe of gewijzigde project moeten beoordeeld worden en niet louter het effect na saldering/mitigeren. In de voortoets mag enkel rekening gehouden worden met de positieve gevolgen van onderdelen in het ontwerp van een project die aangemerkt kunnen worden als “standaardonderdelen”. Het is niet volledig duidelijk wat precies een standaardonderdeel is, maar afgeleid kan worden dat onderdelen die verplicht

zijn voor alle projecten van dezelfde soort, zoals algemene regelgeving of wijdverbreide praktijken, gezien kunnen worden als standaardonderdelen

- b. Op het moment dat een bestaand project wijzigt of uitbreidt zal in veel gevallen geen sprake zijn van de “voortzetting van één en het hetzelfde project”. Er is dan voor het gehele gewijzigde project (inclusief de ongewijzigde onderdelen die worden gecontinueerd) sprake van een nieuw project. En als voor dat nieuwe project op voorhand significante effecten niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten, dan geldt daarvoor een vergunningplicht. Bij wijziging van een project wordt (anders dan tot nu toe) niet alleen de wijziging maar het gehele project opnieuw beoordeeld op vergunbaarheid (en dus ook op het additionaliteitsvereiste). Dat leidt tot een toegenomen afbreuk van de rechtszekerheid voor bestaande situaties met een natuurtoestemming.
- c. De uitleg van het additionaliteitsbeginsel voor zowel intern als extern salderen lijkt aangescherpt. Niet langer staat voorop of het betrokken depositiesaldo op zichzelf (dus autonoom bezien) aantoonbaar bijdraagt aan het tegengaan van verslechtering. De redeneerlijn lijkt door de Afdeling bewust te zijn omgedraaid: zolang de overheid (lees: het Rijk) niet heeft geborgd dat de verslechtering van de natuur met passende maatregelen wordt tegengegaan c.q. opgeheven, draagt een vermindering van stikstofdepositie (depositiesaldo) bij aan het verlagen van depositie in de natuur en daarmee het tegengaan van verslechtering. Met als gevolg dat depositiesaldo niet mag worden ingezet voor mitigeren (intern en extern salderen). De omvang en causale bijdrage aan de verbetering lijkt er niet toe te doen.
- d. Voor natuurtoestemmingen, niet zijnde natuurvergunningen, is de referentiesituatie aangescherpt met als oogmerk de omvang van latente ruimte te beperken. Voorheen gold de gerealiseerde en qua fysieke omstandigheden (opstallen, infrastructuur, installaties) aanwezige situatie als referentie. Het feitelijk gebruik (lees: het feitelijk aantal dieren in een stal of het feitelijk aantal draaiuren van een installatie) deden er niet toe. Vanaf heden doet dat er wel toe en mag alleen de feitelijk (structureel) in gebruik zijnde situatie worden benut voor salderen.
- e. Ecologische beoordelingen in een voortoets of passende beoordeling worden door deze uitspraak niet direct geraakt. Als op ecologische gronden op voorhand met zekerheid en op basis van objectief beschikbare informatie kan worden gesteld dat significante effecten zijn uitgesloten dan geldt alsnog geen vergunningplicht (Porthos uitspraak). Als in een passende beoordeling (in vergunningsproces) op ecologische gronden met zekerheid kan worden gesteld dat significante effecten zijn uitgesloten dan is een project vergunbaar. Omdat niet wordt gemitigeerd speelt het additionaliteitsvereiste geen rol.

To: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl]
Cc: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl]; 5.1.2e [redacted]@pzh.nl]; 5.1.2e [redacted]@pzh.nl]
From: 5.1.2e [redacted]
Sent: Fri 1/24/2025 1:21:03 PM
Subject: Rendac en Greenpeace GS
Received: Fri 1/24/2025 1:21:00 PM
[D-memo - analyse gevolgen juridische uitspraken Rendac en Greenpeace voor Zuid-Holland def.docx](#)
[GS brief aan PS - Impact juridische uitspraken Stikstof.docx](#)
[Bijlage bij PS-brief - Uitspraak civiele procedure Greenpeace stikstofbeleid.docx](#)
[Persbericht GS Impact juridische uitspraken stikstof.docx](#)

5.1.2e [redacted],

Zie onderstaand mail:

Goedemiddag allemaal,

Allereerst wil ik de vele collega's die betrokken waren bij het opstellen/redigeren van alle stukken n.a.v. de uitspraken over Amer, Rendac en Greenpeace ontzettend bedanken! Vanmiddag zitten alle bestuurders bij elkaar met ambtelijke ondersteuning (klein comité). Dan bespreken we de stukken die n.a.v. de uitspraken in GS-vergadering van komende dinsdag voorleggen. Dit is zojuist besproken in het ODB. Op dit moment en tijdens de PS-vergadering spelen er (waarschijnlijk) veel vragen om een reactie vanuit GS op de uitspraken. Daarom zit er enige haast achter om deze stukken te delen met PS. Zo kunnen we ook deze lijn gebruiken richting de pers. Vanwege de gevoeligheid en de onzekerheid rondom dit onderwerp bespreken we dit eerst vanmiddag voor. Hieronder vinden jullie de definitieve stukken, die interactief zijn gemaakt. Als jullie opmerkingen hebben of al iets willen aanpassen, willen we jullie vragen dit te doen via track changes (wijzigingen bijhouden):

- D-memo: analyse gevolgen juridische uitspraken Rendac en Greenpeace voor Zuid-Holland
- GS-brief aan PS
 - Met als bijlage duiding Greenpeace uitspraak door minister van LVVN
- Het persbericht

Wat we vragen aan jullie:

- Het D-memo is een groot stuk met uitgebreide inhoudelijke informatie die wij tot nu hebben verzameld en gaat in op de gevolgen van de uitspraken op bijvoorbeeld woningbouw, natuurontwikkeling en het landelijke gebied. Als jullie nog andere informatie behoeven of iets nog niet duidelijk is, horen we dit vanmiddag graag. Dan zorgen we ervoor dat dinsdag aanvullende informatie beschikbaar is.
- De GS-brief willen we ter voorbereiding op PS sturen. Hierbij horen we graag of jullie je kunnen vinden in de toon van de brief en of dit voldoende is om te delen met PS ter voorbereiding op de PS-vergadering van woensdag.
- Het persbericht willen we delen als nieuwsbericht op onze website. We zijn de afgelopen dagen al veel benaderd door de pers en dit heeft ook geleid tot o.a. een interview van Berend bij het ANP en een (tv)interview van Mariëtte bij Omroep West. Voor volgende vragen en dus actieve berichtgeving middels het nieuwsbericht willen we instemming op de lijn en toon van het persbericht.

We weten dat dit last minute komt en dat er geen/weinig tijd is om alle stukken voor 16:00 uur te lezen, daarom zal er ook een mondelinge toelichting door 5.1.2e [redacted] gegeven worden. Tot vanmiddag!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e [redacted]

5.1.2e [redacted]

Domein Water, Klimaat & Natuur

M: 5.1.2e [redacted]

F: 5.1.2e [redacted]@pzh.nl

326880id-holland.nl/contact

Werkdagen: ma, di, wo, do, vr

Krachtig Zuid-Holland.

Provincie Zuid-Holland wil impasse door uitspraken stikstof voorkomen

Het stikstofvraagstuk heeft enorme impact op de natuur, inwoners, bedrijven en het vestigingsklimaat. De rechter dwingt het kabinet nu echt werk te maken van stikstofreductie. Greenpeace spande de zaak tegen de Nederlandse staat aan en eiste dat de natuur niet verder mag verslechteren. Het stikstofvraagstuk heeft enorme impact op de natuur, inwoners, bedrijven en het vestigingsklimaat. Voor de dichtbevolkte provincie Zuid-Holland de economie kan dit grote gevolgen hebben voor de industrie, de landbouwsector, de woningbouw en mobiliteit. Het Rijk is primair verantwoordelijk, maar de provincie wil alles op alles zetten om een impasse te voorkomen.

De uitspraak van de rechtbank is in lijn met eerdere uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State waarvan de eerste alweer dateert uit 2019. Op 18 december 2024 oordeelde de afdeling dat intern salderen niet meer is toegestaan bij de voortoets, maar alleen in de zogeheten passende beoordeling. Hierdoor is er nauwelijks meer 'schuifruimte' om economische activiteiten toe te staan via het zogeheten intern salderen.

In de decemberuitspraken heeft de rechter het additionaliteitsvereiste aangescherpt en lijkt het vertrekpunt te zijn omgedraaid. Waar tot nu toe vrijgekomen stikstofruimte kon worden benut voor ontwikkeling, moet dat nu voor natuur worden ingezet. Pas als er een dalende trend van stikstofbelasting waarneembaar is, als de verslechtering aantoonbaar is gestopt en er een maatregelenpakket ligt met geborgde reductie, dan kan voor ontwikkelingen een vergunning worden verleend.

Vooralsnog onderzoekt de provincie hoe zijde partijen die hierdoor worden geraakt kan ondersteunen. De reductie van stikstof is primair een taak van het Rijk, maar als provincie doen we wat we kunnen. Door de heersende onzekerheid hebben de collegeleden meteen contact gezocht met ondernemers en partners in de provincie. "We horen wat het met mensen doet. Met mensen die in de Rotterdamse haven werken, of in de mobiliteit, met inwoners die net een huis hebben gekocht dat nog gebouwd moet worden en uiteraard ook agrariërs", stelt Frank Rijkaart, gedeputeerde stikstof. "De oplossingsrichting die onder andere bijdraagt is het instellen van een emissieplafond voor ammoniak en ook ontwikkelingen die bijdragen aan stikstofreductie in de energietransitie. We denken aan een totaalpakket van maatregelen om de komende tijd toch stappen te kunnen zetten."

De provincie wil samen met het Rijk werken aan een oplossing voor de huidige impasse. Daarbij blijft het essentieel dat het Rijk generieke, geborgde maatregelen neemt om de noodzakelijke en wettelijk verplichte stikstofreductie te realiseren. Dit is cruciaal voor het legaliseren van PAS-melders, het hervatten van vergunningverlening en het beschermen van de natuur.

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
PM
DOS-2019-0005750

Bijlagen
1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Analyse en impact recente juridische uitspraken stikstof

Geachte Statenleden,

Aanleiding

Op 18 december 2024 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) twee uitspraken gedaan in de hoger beroepen over door het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant (hierna: NB) verleende natuurvergunningen voor de bedrijven Rendac Son B.V. (hierna: Rendac) en de Amercentrale van RWE (hierna: Amercentrale).¹ De Afdeling schetst in de Rendac-uitspraak een nieuw beoordelingskader voor intern salderen² en breekt daarmee met haar eerdere lijn waarin intern salderen vergunningvrij was.

Het voorgaande heeft direct grote gevolgen voor het vergunningverlening, toezicht, en handhaving (VTH) stelsel en het tot dusver gehanteerde toetsingskader voor de verlening van natuurvergunningen (Wnb-vergunning en omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit).

Daarnaast heeft op 22 januari 2025 de Rechtbank Den Haag in een bodemprocedure, aangespannen door Greenpeace, overwogen dat de Staat onrechtmatig handelt. De Staat handelt onrechtmatig door de verslechtering van de stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden niet tijdig te stoppen en de wettelijke stikstofdoelen voor 2025 niet en voor 2030 zeer waarschijnlijk niet te halen.³ De rechtbank beveelt de Staat om zich aan zijn stikstofdoel voor 2030 te houden, wat betekent dat de Staat 50 procent van de oppervlakte van de stikstofgevoelige natuur uiterlijk op 31 december 2030 onder de grenswaarde moet brengen. Daarbij moet de Staat, anders dan deze tot nu toe gedaan heeft, voorrang geven aan de meest kwetsbare natuur (urgente habitats).

Leeswijzer

Deze brief is als volgt opgebouwd: hieronder volgt eerst een analyse van de uitspraken van de Afdeling over intern salderen en de consequenties hiervan voor de vergunningverlening. Daarna volgt een korte analyse op hoofdlijnen van de Greenpeace uitspraak. De brief eindigt met een eerste

¹ ABRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4923 (Rendac); ABRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4909 (Amercentrale).

² Onder intern salderen wordt verstaan 'een vergelijking van de emissies/deposities die zijn toe te rekenen aan de aangevraagde situatie met de emissies/deposities van een op dezelfde locatie toegestane activiteit die als gevolg van de aangevraagde situatie zal veranderen. Deze vergelijking van de gevolgen van de beoogde situatie met de gevolgen in de referentiesituatie wordt intern salderen genoemd.' (RvS, Rendac r.o.12)

³ ECLI:NL:RBDHA:2025:578 (Greenpeace)

beknopte analyse van de impact van de uitspraken, de duiding van de Greenpeace uitspraak door de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), gevolgd door de conclusie.

Analyse uitspraken Afdeling inzake intern salderen

Belangrijkste wijzigingen als gevolg van de Rendac uitspraak

Intern salderen is met terugwerkende kracht per 1-1-2020 vergunningplichtig door de Rendac uitspraak. De vergunningplicht geldt voor nieuwe projecten, maar ook voor reeds gestarte en zonder natuurvergunning gewijzigde projecten waarbij gebruik is gemaakt van intern salderen (het gebruiken van stikstofruimte welke al vergund was voor een eerdere activiteit op dezelfde locatie). Het voorgaande geldt ongeacht of voor deze (gewijzigde) projecten een bestuurlijk rechtsoordeel of positieve weigering is afgegeven en ongeacht of PAS-melders reeds een bericht ontvangen hadden dat zij – vanwege intern salderen – niet langer gelegaliseerd dienden te worden.

Er geldt daarnaast een nieuw algemeen beoordelingskader voor natuurvergunningverlening dat de (resterende) mogelijkheden voor vergunningverlening inperkt. Kort samengevat houdt het nieuwe beoordelingskader het volgende in:

1. Het instrument intern salderen kan alleen worden ingezet als mitigerende maatregel in de passende beoordeling. Dat betekent dat daarvoor dezelfde voorwaarden gelden als voor extern salderen (vooral nog zonder afoming, bij extern salderen is dit nu 30%). Dit houdt in dat ook bij intern salderen onderbouwd moet worden dat de ruimte uit de referentiesituatie niet reeds nodig is om verslechtering van de Natura 2000-gebieden tegen te gaan (het additionaliteitsvereiste).
2. Wanneer de referentiesituatie niet wordt gevormd door een natuurvergunning, maar door een milieutoestemming (of andere referentiesituatie), kan er enkel intern en extern gesaldeerd worden met (de onderdelen van) milieuvergunningen die feitelijk gerealiseerd zijn en structureel in gebruik zijn of kunnen zijn zonder dat daar een nieuwe natuurvergunning voor nodig is. In toekomstige jurisprudentie zal verder verduidelijkt moeten worden in welke gevallen niet langer sprake is van het “structureel in gebruik zijn”.
3. Voor activiteiten die tussen 1 januari 2020 en 1 januari 2025 met toepassing van intern salderen fysiek zijn gestart en waarvoor op grond van het oude beoordelingskader geen natuurvergunning nodig was, geldt tot 1 januari 2030 een overgangsperiode waarin het bevoegd gezag niet handhavend kan optreden. In toekomstige jurisprudentie zal moeten worden verduidelijkt wanneer sprake is van het fysiek starten van een activiteit.

Enkele toelichtende noties

- a. De gevolgen van het gehele nieuwe of gewijzigde project moeten beoordeeld worden en niet louter het effect na saldering/mitigeren. In de voorttoets mag enkel rekening gehouden worden met de positieve gevolgen van onderdelen in het ontwerp van een project die aangemerkt kunnen worden als “standaardonderdelen”. Het is niet volledig duidelijk wat precies een standaardonderdeel is, maar afgeleid kan worden dat onderdelen die verplicht zijn voor alle projecten van dezelfde soort, zoals algemene regelgeving of wijdverbreide praktijken, gezien kunnen worden als standaardonderdelen.
- b. Op het moment dat een bestaand project wijzigt of uitbreidt zal in veel gevallen geen sprake zijn van de “voortzetting van één en het hetzelfde project”. Er is dan voor het gehele gewijzigde project (inclusief de ongewijzigde onderdelen die worden gecontinueerd) sprake van een nieuw project. En als voor dat nieuwe project op voorhand significante effecten niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten, dan geldt daarvoor een vergunningplicht. Bij wijziging van een project wordt (anders dan tot nu toe) niet alleen de wijziging maar het gehele project opnieuw beoordeeld op vergunbaarheid (en dus ook op het

additionaliteitsvereiste). Dat leidt tot een toegenomen afbreuk van de rechtszekerheid voor bestaande situaties met een natuurtoestemming.

- c. De uitleg van het additionaliteitsbeginsel voor zowel intern als extern salderen lijkt aangescherpt. Niet langer staat voorop of het betrokken depositiesaldo op zichzelf (dus autonoom bezien) aantoonbaar bijdraagt aan het tegengaan van verslechtering. De redeneerlijn lijkt door de Afdeling bewust te zijn omgedraaid: zolang de overheid (lees: het Rijk) niet heeft geborgd dat de verslechtering van de natuur met passende maatregelen wordt tegengegaan c.q. opgeheven, draagt een vermindering van stikstofdepositie (depositiesaldo) bij aan het verlagen van depositie in de natuur en daarmee het tegengaan van verslechtering. Met als gevolg dat depositiesaldo niet mag worden ingezet voor mitigeren (intern en extern salderen). De omvang en causale bijdrage aan de verbetering lijkt er niet toe te doen.
- d. Voor natuurtoestemmingen, niet zijnde natuurvergunningen, is de referentiesituatie aangescherpt met als oogmerk de omvang van latente ruimte te beperken. Voorheen gold de gerealiseerde en qua fysieke omstandigheden (opstallen, infrastructuur, installaties) aanwezige situatie als referentie. Het feitelijk gebruik (lees: het feitelijk aantal dieren in een stal of het feitelijk aantal draaiuren van een installatie) deden er niet toe. Vanaf heden doet dat er wel toe en mag alleen de feitelijk (structureel) in gebruik zijnde situatie worden benut voor salderen.
- e. Ecologische beoordelingen in een voortoets of passende beoordeling worden door deze uitspraak niet direct geraakt. Als op ecologische gronden op voorhand met zekerheid en op basis van objectief beschikbare informatie kan worden gesteld dat significante effecten zijn uitgesloten dan geldt alsnog geen vergunningplicht (Porthos uitspraak). Als in een passende beoordeling (in vergunningsproces) op ecologische gronden met zekerheid kan worden gesteld dat significante effecten zijn uitgesloten dan is een project vergunbaar. Omdat niet wordt gemitigeerd speelt het additionaliteitsvereiste geen rol.

Uitspraak Greenpeace

Op 22 januari jl. vond de uitspraak in de bodemprocedure plaats waarin Greenpeace vordert dat de rechtbank verklaart dat de Staat onrechtmatig heeft gehandeld door onvoldoende maatregelen te nemen om de stikstofneerslag op Nederlandse Natura 2000-gebieden onder de Kritische Depositie Waarden (KDW) te brengen. De rechtbank stelde Greenpeace voor een groot deel in het gelijk en beveelt de Staat het nog niet gerealiseerde deel van het stikstofdoel van 50% van het areaal stikstofgevoelige natuur uiterlijk op 31 december 2030 onder de toepasselijke KDW-en te brengen, op zodanige wijze dat daarbij steeds prioriteit wordt gegeven aan de aanpak van de stikstofdepositie op de habitats en leefgebieden vermeld op de Urgente Lijst. Voor Zuid-Holland zijn de urgente habitats grijze duinen (heischraal), duinbossen (droog) en overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden). De eerste drie komen vooral voor in de Duingebieden (m.u.v. Coepelduynen) en de laatstgenoemde komt voor in het Natura-2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck.

De rechtbank gaf aan dat de Staat zich niet mag verschuilen achter het buiten haar macht liggen om de stikstofdoelen te behalen vanwege een veronderstelde grote depositiebijdrage vanuit het buitenland. Ook mag de Staat zich niet verschuilen achter veronderstelde andere drukfactoren die oorzaak zouden zijn van de verslechtering van natuur. De rechter oordeelt enerzijds dat de impact van stikstof dominant is op de verslechtering van natuurkwaliteit en op zichzelf niet ter discussie kan staan en anderzijds dat de bijdrage uit het buitenland in omvang onderschikt is aan de Nederlandse depositiebijdrage. Temeer omdat grofweg de helft van de depositiebijdrage afkomstig is van "landbouw", < 10% van "mobiliteit", < 5% van "huishoudens, diensten en bouw" en < 3% vanuit de "industrie en energie". Daarmee is grofweg/bijna 70% van de stikstofdepositie door Nederland beïnvloedbaar.

Impact van uitspraken

De impact van de recente uitspraken van de Afdeling, zoals Greenpeace, Rendac en Amercentrale, is aanzienlijk en vraagt om een zorgvuldige aanpak. Hoewel de Greenpeace-uitspraak slechts in beperkte mate nieuwe verplichtingen toevoegt, benadrukt het wel de noodzaak om stikstofdepositie te beperken, zoals al voortvloeit uit wettelijke doelstellingen. De Rendac-uitspraak heeft echter de urgentie vergroot om een geborgd maatregelenpakket te ontwikkelen, en de Greenpeace-uitspraak onderstreept dit belang.

De impact van de uitspraken Rendac en Amercentrale op de vergunningverlening en het gehele VTH-stelsel is groot. Tussen januari 2020 (uitspraak Logtsebaan) en 18 december 2024 was intern salderen vergunningvrij en veel projecten hoefden als gevolg hiervan geen natuurvergunning aan te vragen, noch hun projectactiviteiten vooraf door het bevoegd gezag goed te laten keuren. Tenzij er een positieve weigering is afgegeven of een bestuurlijk rechtsoordeel, zijn deze projecten logischerwijs niet in beeld. Het is daarbij niet aan GS maar aan de betreffende bedrijven/initiatiefnemers om voor hun activiteiten, indien dit nodig is, alsnog een natuurvergunning te regelen.

Kort gezegd geldt nu voor de vergunningverleningspraktijk het volgende. Onherroepelijke vergunningen bezitten formele rechtskracht en kunnen gebruikt (blijven) worden. Voor nieuwe en lopende aanvragen zal per direct toepassing gegeven worden aan het nieuwe beoordelingskader van de Afdeling. Dit houdt in dat in geval van mitigeren (salderen) in de passende beoordeling en in het besluit van ODH onderbouwd moet worden dat de ruimte uit de referentiesituatie niet reeds nodig is om verslechtering van Natura 2000-gebieden tegen te gaan (additionaliteitsvereiste). Vooralsnog wordt ingeschat dat zolang er geen effectief maatregelenplan voorhanden is waarmee de

hersteldoelen worden geborgd, deze toets niet kan worden doorstaan en dergelijke aanvragen niet kunnen worden vergund. Indien bij een niet-onherroepelijke vergunning gebruik is gemaakt van salderen bestaat een kans dat deze besluiten gebrekkig zijn en dat deze vernietigd worden indien hiertegen beroep wordt ingesteld. Zodra de termijn voor het indienen van beroep ongebruikt is verstreken worden deze vergunningen echter onherroepelijk.

Op dit moment zijn we bezig de impact op de diverse opgaven van de provincie in beeld te brengen. Het is al wel duidelijk dat met name de Rendac-uitspraak van de Afdeling grote gevolgen heeft. Zo zijn de stikstofbanken als instrument door het verzwaarde additionaliteitsvereiste voor extern salderen naar verwachting niet meer bruikbaar. Projecten voor bijvoorbeeld woningbouw die eerder gebruik hebben gemaakt van intern salderen en die in de bouwfase zitten of al gerealiseerd zijn, zullen vóór 2030 een vergunning moeten aanvragen. Ook voor PAS-melders is de impact van de uitspraken groot; legalisatie middels intern/extern salderen raakt verder uit beeld. PAS-melders die eerder een bestuurlijk rechtsoordeel hebben ontvangen – inhoudende dat zij vanwege intern salderen niet langer gelegaliseerd dienden te worden – hebben nu alsnog een natuurvergunning nodig. In Zuid-Holland betreft het 16 PAS-melders. Een verdere complicatie is dat veel PAS-melders zich ook niet kunnen beroepen op de tijdelijke handhavingsvrijstelling. De meeste zijn immers niet tussen 1 januari 2020 en 1 januari 2025 met toepassing van intern salderen fysiek gestart. Jurisprudentie zal verder moeten uitwijzen of deze constatering een tekortkoming is in de uitspraak of berust op een bewuste keuze van de Afdeling.

Duiding door de minister van LNV

Op 22 januari jl. heeft de minister van Landbouw, Visserij, Voedselkwaliteit en Natuur een eerste reactie op de Greenpeace uitspraak gestuurd aan de Tweede Kamer. Deze brief vindt u in de bijlage. In deze brief heeft zij aangekondigd de Kamer spoedig te informeren over de verdere vervolgstappen. Wanneer de Kamer hierover wordt geïnformeerd, zullen wij uw Staten daarover informeren.

Conclusie

De impact van de Greenpeace uitspraak is op zichzelf groot, maar in samenhang met andere uitspraken en reeds bestaande kader is deze impact relatief beperkt: de noodzaak om stikstofdepositie te beperken ligt al in de eigen wettelijke doelstellingen. Met de Rendac-uitspraak is de noodzaak en urgentie van een maatregelenpakket met geborgde structurele stikstofreductie vergroot; de Greenpeace uitspraak bevestigt dit. Tegelijkertijd staat door de Greenpeace uitspraak het stikstofdossier - en daarmee elke stap die we als provincie zetten - opnieuw in de schijnwerpers.

In de eerste plaats zal het Rijk met een maatregelenpakket, inclusief middelen, moeten komen om te voldoen aan het bevel van de uitspraak. Zonder bronmaatregelen van het Rijk is het voor Zuid-Holland niet mogelijk om voldoende stikstofreductie te bereiken waarmee de wettelijk vereiste doelen van natuurherstel behaald kunnen worden. Maar de provincie Zuid-Holland moet zelf ook stappen zetten om naar vermogen de eigen stikstofreductie-bijdrage te leveren. Indien ook het Rijk voldoende geborgde maatregelen neemt kan het gehele maatregelenpakket bijdragen aan natuurherstel en het versoepelen van de vergunningverlening.

Bij gebrek aan een dalende trend van emissies en deposities en een stevig, geborgd maatregelenpakket van Rijk en provincies zal in de tussentijd vergunningverlening op basis van salderen (intern en extern) zo goed als onmogelijk zijn.

Zo snel als mogelijk zullen we u verder informeren over onze vervolgstappen en de gesprekken met de gezamenlijke provincies en het Rijk.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

D-Memo

Contact

5.1.2e

5.1.2e @pzh.nl

5.1.2e

5.1.2e @pzh.nl

Datum

24 januari 2025

Aan

GS

Onderwerp

Analyse en impact recente juridische uitspraken stikstof

1. Aanleiding

Op 18 december 2024 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) twee uitspraken gedaan in de hoger beroepen over door het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant (hierna: NB) verleende natuurvergunningen voor de bedrijven Rendac Son B.V. (hierna: Rendac) en de Amercentrale van RWE (hierna: Amercentrale).¹ De Afdeling schetst in de Rendac-uitspraak een nieuw beoordelingskader voor intern salderen² en breekt daarmee met haar eerdere lijn waarin intern salderen vergunningvrij was.

Het voorgaande heeft direct grote gevolgen voor de uitoefening van onze VTH-taken en het tot dusver door ons gehanteerde toetsingskader voor de verlening van natuurvergunningen (Wnb-vergunning en omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit).

Daarnaast heeft op 22 januari 2025 de Rechtbank Den Haag in een bodemprocedure, aangespannen door Greenpeace, overwogen dat de Staat onrechtmatig handelt. De Staat handelt onrechtmatig door de verslechtering van de stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden niet tijdig te stoppen en de wettelijke stikstofdoelen voor 2025 niet en voor 2030 zeer waarschijnlijk niet te halen.³ De rechtbank beveelt de Staat om zich aan zijn stikstofdoel voor 2030 te houden, wat betekent dat de Staat 50 procent van de oppervlakte van de stikstofgevoelige natuur uiterlijk op 31 december 2030 onder de grenswaarde moet brengen. Daarbij moet de Staat, anders dan deze tot nu toe gedaan heeft, voorrang geven aan de meest kwetsbare natuur.

Proces tot nu toe

¹ ABRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4923 (Rendac); ABRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4909 (Amercentrale).

² Onder intern salderen wordt verstaan 'een vergelijking van de emissies/deposities die zijn toe te rekenen aan de aangevraagde situatie met de emissies/deposities van een op dezelfde locatie toegestane activiteit die als gevolg van de aangevraagde situatie zal veranderen. Deze vergelijking van de gevolgen van de beoogde situatie met de gevolgen in de referentiesituatie wordt intern salderen genoemd.' (RvS, Rendac r.o.12)

³ ECLI:NL:RBDHA:2025:578 (Greenpeace)

Het proces tot nu toe heeft er als volgt uitgezien: de uitspraak van de Afdeling (Rendac) kwam op 18 december, vlak voor het kerstreces. Team stikstof heeft contact gehad met de Omgevingsdienst Haaglanden (hierna: ODH)

De ODH heeft tijd nodig gehad om de uitspraken van 18 december zorgvuldig te analyseren, juridisch te toetsen en in essentie de implicaties daarvan voor vergunningverlening in beeld te brengen. In dit memo staat de analyse op hoofdlijnen. De volledige ODH-analyse wordt besproken met betrokken portefeuillehouders stikstof en groene VTH in hun gezamenlijk portefeuilleoverleg.

Doel van het D-memo

- GS informeren over de analyse van de uitspraken;
- GS van gedachten laten wisselen over de impact en vervolgstappen van het Rijk en provincie;
- GS van gedachten laten wisselen over de houding en toon van de provincie die zij wil uitstralen ten opzichte van de uitspraken;
- Bij GS ophalen welke vragen de organisatie nog moet beantwoorden voor een completer beeld.

Leeswijzer

Deze notitie is als volgt opgebouwd: hieronder volgt eerst een analyse van de uitspraken van de Afdeling over intern salderen en de consequenties hiervan voor de vergunningverlening (2). Daarna wordt in een kort overzicht de impact van de uitspraak geduid voor de geraakte provinciale opgaven, voor zover deze nu bekend is (3), gevolgd door handelingsperspectief – wat staat onze provincie te doen en wat zijn onze mogelijkheden (4). Dit D-memo eindigt met een korte analyse op hoofdlijnen van de Greenpeace uitspraak (5), een conclusie (6) en bespreekpunten voor GS (7).

2. Analyse uitspraken Afdeling inzake intern salderen

2.1 Belangrijkste wijzigingen als gevolg van de Rendac uitspraak

Intern salderen is met terugwerkende kracht per 1-1-2020 vergunningplichtig door de Rendac uitspraak. De vergunningplicht geldt voor nieuwe projecten, maar ook voor reeds gestarte en zonder natuurvergunning gewijzigde projecten waarbij gebruik is gemaakt van intern salderen. Het voorgaande geldt ongeacht of voor deze (gewijzigde) projecten een bestuurlijk rechtsoordeel of positieve weigering is afgegeven en ongeacht of PAS-melders reeds een bericht ontvangen hadden dat zij – vanwege intern salderen – niet langer gelegaliseerd dienden te worden.

Er geldt daarnaast een nieuw algemeen beoordelingskader voor natuurvergunningverlening dat de (resterende) mogelijkheden voor vergunningverlening inperkt. Kort samengevat houdt het nieuwe beoordelingskader het volgende in:

1. Het instrument intern salderen kan alleen worden ingezet als mitigerende maatregel in de passende beoordeling. Dat betekent dat daarvoor dezelfde voorwaarden gelden als voor extern salderen (vooralsnog zonder afroming). Dit houdt in dat ook bij intern salderen onderbouwd moet worden dat de ruimte uit de referentiesituatie niet reeds nodig is om verslechtering van de Natura 2000-gebieden tegen te gaan (het additionaliteitsvereiste).
2. Wanneer de referentiesituatie niet wordt gevormd door een natuurvergunning, maar door een milieutoestemming (of andere referentiesituatie), kan er enkel intern en extern gesalderd worden met (de onderdelen van) milieuvergunningen die feitelijk gerealiseerd zijn en structureel in gebruik zijn of kunnen zijn zonder dat daar een nieuwe natuurvergunning voor nodig is. In toekomstige jurisprudentie zal verder verduidelijkt moeten worden in welke gevallen niet langer sprake is van het “structureel in gebruik zijn”.
3. Voor activiteiten die tussen 1 januari 2020 en 1 januari 2025 met toepassing van intern salderen fysiek zijn gestart en waarvoor op grond van het oude beoordelingskader geen natuurvergunning nodig was, geldt tot 1 januari 2030 een overgangperiode waarin het bevoegd gezag niet handhavend kan optreden. In toekomstige jurisprudentie zal moeten worden verduidelijkt wanneer sprake is van het fysiek starten van een activiteit.

2.2 Enkele toelichtende noties:

- a. De gevolgen van het gehele nieuwe of gewijzigde project moeten beoordeeld worden en niet louter het effect na saldering/mitigeren. In de voortoets mag enkel rekening gehouden worden met de positieve gevolgen van onderdelen in het ontwerp van een project die aangemerkt kunnen worden als “standaardonderdelen”. Het is niet volledig duidelijk wat precies een standaardonderdeel is, maar afgeleid kan worden dat onderdelen die verplicht zijn voor alle projecten van dezelfde soort, zoals algemene regelgeving of wijdverbreide praktijken, gezien kunnen worden als standaardonderdelen
- b. Op het moment dat een bestaand project wijzigt of uitbreidt zal in veel gevallen geen sprake zijn van de “voortzetting van één en het hetzelfde project”. Er is dan voor het gehele gewijzigde project (inclusief de ongewijzigde onderdelen die worden gecontinueerd) sprake van een nieuw project. En als voor dat nieuwe project op voorhand significante effecten niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten, dan geldt daarvoor een vergunningplicht. Bij wijziging van een project wordt (anders dan tot nu toe) niet alleen de wijziging maar het gehele project opnieuw beoordeeld op vergunbaarheid (en dus ook op het

additionaliteitsvereiste). Dat leidt tot een toegenomen afbreuk van de rechtszekerheid voor bestaande situaties met een natuurtoestemming.

- c. De uitleg van het additionaliteitsbeginsel voor zowel intern als extern salderen lijkt aangescherpt. Niet langer staat voorop of het betrokken depositiesaldo op zichzelf (dus autonoom bezien) aantoonbaar bijdraagt aan het tegengaan van verslechtering. De redeneerlijn lijkt door de Afdeling bewust te zijn omgedraaid: zolang de overheid (lees: het Rijk) niet heeft geborgd dat de verslechtering van de natuur met passende maatregelen wordt tegengegaan c.q. opgeheven, draagt een vermindering van stikstofdepositie (depositiesaldo) bij aan het verlagen van depositie in de natuur en daarmee het tegengaan van verslechtering. Met als gevolg dat depositiesaldo niet mag worden ingezet voor mitigeren (intern en extern salderen). De omvang en causale bijdrage aan de verbetering lijkt er niet toe te doen.
- d. Voor natuurtoestemmingen, niet zijnde natuurvergunningen, is de referentiesituatie aangescherpt met als oogmerk de omvang van latente ruimte te beperken. Voorheen gold de gerealiseerde en qua fysieke omstandigheden (opstallen, infrastructuur, installaties) aanwezige situatie als referentie. Het feitelijk gebruik (lees: het feitelijk aantal dieren in een stal of het feitelijk aantal draaiuren van een installatie) deden er niet toe. Vanaf heden doet dat er wel toe en mag alleen de feitelijk (structureel) in gebruik zijnde situatie worden benut voor salderen.
- e. Ecologische beoordelingen in een voortoets of passende beoordeling worden door deze uitspraak niet direct geraakt. Als op ecologische gronden op voorhand met zekerheid en op basis van objectief beschikbare informatie kan worden gesteld dat significante effecten zijn uitgesloten dan geldt alsnog geen vergunningplicht (Porthos uitspraak). Als in een passende beoordeling (in vergunningsproces) op ecologische gronden met zekerheid kan worden gesteld dat significante effecten zijn uitgesloten dan is een project vergunbaar. Omdat niet wordt gemitigeerd speelt het additionaliteitsvereiste geen rol.

3. Impact uitspraken afdeling in Zuid-Holland

De impact van de uitspraken Rendac en Amercentrale op de vergunningverlening en het gehele VTH-stelsel is groot. Tussen januari 2020 (uitspraak Logtsebaan) en 18 december 2024 was intern salderen vergunningvrij en veel projecten hoefden als gevolg hiervan geen natuurvergunning aan te vragen, noch hun projectactiviteiten vooraf door het bevoegd gezag goed te laten keuren. Tenzij er een positieve weigering is afgegeven of een bestuurlijk rechtsoordeel, zijn deze projecten logischerwijs niet in beeld. Het is daarbij niet aan GS maar aan de betreffende bedrijven/initiatiefnemers om voor hun activiteiten, indien dit nodig is, alsnog een natuurvergunning te regelen.

Kort gezegd geldt nu voor de vergunningverleningspraktijk het volgende. Onherroepelijke vergunningen bezitten formele rechtskracht en kunnen gebruikt (blijven) worden. Voor nieuwe en lopende aanvragen zal per direct toepassing gegeven worden aan het nieuwe beoordelingskader van de Afdeling. Dit houdt in dat in geval van mitigeren (salderen) in de passende beoordeling en in het besluit van ODH onderbouwd moet worden dat de ruimte uit de referentiesituatie niet reeds nodig is om verslechtering van Natura 2000-gebieden tegen te gaan (additionaliteitsvereiste). Vooralsnog wordt ingeschat dat zolang er geen effectief maatregelenpakket voorhanden is waarmee de hersteldoelen worden geborgd, deze toets niet kan worden doorstaan en dergelijke aanvragen niet kunnen worden vergund. Indien bij een niet-onherroepelijke vergunning gebruik is gemaakt van salderen bestaat een kans dat deze besluiten gebrekkig zijn en dat deze vernietigd worden indien hiertegen beroep wordt ingesteld. Zodra de termijn voor het indienen van beroep ongebruikt is verstreken worden deze vergunningen echter onherroepelijk

Hieronder volgt een kort overzicht van de impact van de uitspraken op de relevante provinciale opgaven. Deze is in eerste instantie kwalitatief, kwantitatieve cijfers zijn op dit moment niet voorhanden.

- Depositiebanken

Omdat het nieuwe kader uit de uitspraken van de Afdeling ook gevolgen heeft voor extern salderen in de vorm van het verzwaarde additionaliteitsvereiste, kan het zo zijn dat reeds aan de Depositiebank Haven Industrieel Complex (hierna: HIC) overgedragen depositieruimte, met de kennis van nu, niet in de bank had mogen worden opgenomen. Dit betekent dat de ruimte in de HIC-bank is vervuld en niet meer ingezet kan worden. Een vergunning verleend met ruimte uit deze bank (dat is er op dit moment één) zou vernietigd kunnen worden, mocht hiertegen geageerd worden bij de rechtbank. Op dit moment zit er geen ruimte in de Depositiebank algemeen Zuid-Holland. Eventuele inzet van ruimte uit deze bank (uitgifte) voor ontwikkelingen met betrekking tot bijvoorbeeld woningbouw en mobiliteit zou aanlopen aan tegen het verzwaarde additionaliteitsvereiste. Dit betekent dat, zolang het ontbreekt aan een effectief maatregelenpakket waarmee de hersteldoelen worden geborgd, het instrument depositiebank niet bruikbaar is.

- Woningbouw

Wat betreft bestaande vergunningen geeft de uitspraak van de afdeling het volgende beeld: Woningbouwprojecten maakten in de afgelopen 5 jaar waar nodig gebruik van de stikstofruimte die vrijkwam door het stoppen van de vorige activiteit (salderen). Denk bijvoorbeeld aan woningbouwprojecten op voormalige bedrijventerreinen, waarin de stikstofruimte van gestopte

bedrijven als referentiesituatie wordt gebruikt. Hetzelfde principe geldt voor projecten op voormalige agrarische percelen.

Voor woningbouwlocaties die eerder gebruik hebben gemaakt van intern salderen en die in de bouwfase zitten of al gerealiseerd zijn, zullen vóór 2030 natuurvergunningen aangevraagd moeten worden.⁴ We hebben op dit moment geen totaalbeeld om hoeveel woningbouwprojecten dit gaat. Woningbouwprojecten die na 2030 geen natuurvergunning hebben zijn vatbaar voor handhavingsverzoeken.

In de in 2023 overeengekomen Woondeals is de ambitie vastgelegd om ca. 235.000 (later opgehoogd tot ca. 248.000) woningen te realiseren. Het vinden van oplossingen voor het stikstof vraagstuk is hierbij altijd als randvoorwaarde (KSF) benoemd. Het wordt steeds belangrijker over te brengen dat de aantallen onmogelijk gehaald kunnen worden als er niet voldaan wordt aan alle woningbouwvoorwaarden (stikstof, elektriciteit, drinkwater, mobiliteit, etc.).

- Mobiliteit

Ook voor mobiliteit heeft de uitspraak impact. Mobiliteitsprojecten maken vaak gebruik van bestaande agrarische activiteiten als mitigerende maatregel (intern/extern salderen). Ambtelijk is vorig jaar een onderzoek gestart om een beleidswijziging voor te stellen voor de aankoop van 'losse stikstofruimte'. Dit betreft de aankoop van stikstofruimte zonder opstallen en/of gronden. Door het verzwaarde additionaliteitsvereiste ook voor extern salderen is inzet van deze stikstofruimte voor mobiliteitsprojecten niet meer mogelijk.

Hiervoor is beschreven welke problemen zijn ontstaan voor salderen en ook het gebruik van depositiebanken. Dit maakt ook de vergunningverlening voor mobiliteitsprojecten complexer. Daarnaast betekenen de uitspraken dat ook voor in uitvoering zijnde mobiliteitsprojecten die gebruik hebben gemaakt van intern salderen alsnog een natuurvergunning moet worden aanvragen.

- Natuur

Voor de lopende aanleg van NNN-gebieden is een bestuurlijk rechtsoordeel afgegeven dat een natuurvergunning niet is benodigd; de betreffende projecten hebben een vrijstelling omdat ze direct verband houden met behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Voor nog niet in uitvoering zijnde projecten zal nog nader onderzocht moeten worden wat de impact is.

- Industrie (inclusief het Haven Industrieel Complex)

Bij het Havenbedrijf en de bedrijven in het HIC zijn de zorgen groot. Bij de industrie wordt vaak intern gesaldeerd aangezien milieubelastende activiteiten (bijna) altijd in aangewezen zones moeten worden uitgevoerd. Door het internationale karakter van bedrijven zijn projecten lang in voorbereiding en gaat het om grote investeringen die oplopen tot in de miljarden. Lopende voorbereidingen worden on-hold gezet; bij sommige bedrijven kan dit ook leiden tot miljoenen aan

⁴ Een onherroepelijke bouwvergunning zegt niets over natuur. Naast een bouwvergunning is het mogelijk dat er een natuurvergunning nodig is. Indien bij de toetsing voor overige vergunningen wordt geconstateerd dat er geen natuurvergunning nodig is, geeft dat geen rechtszekerheid; als op een later moment de regels voornatuurwetgeving veranderen/aangescherpt worden, kan het voorkomen dat deze ineens vergunningplichtig worden in het kader van natuur. Dan kunnen er geen rechten worden ontleend aan andere vergunningen in het kader van natuur.